

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

—●—
4'üncü Toplantı
14 Nisan 2022 Perşembe

—●—
(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi
(2/4364) (Devam)

—●—

ADALET KOMİSYONU

4'üncü Toplantı

14 Nisan 2022 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 13.04'de açıldı.

Görüşmelerine Komisyonun 13/4/2022 Çarşamba günü 3'üncü Toplantısında başlanan Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4364), maddeleri üzerindeki görüşmeleri de tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından toplantıya saat 15.58'de son verildi.

14 Nisan 2022 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.04

BAŞKAN: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

BAŞKAN VEKİLİ: Ramazan CAN (Kırıkkale)

SÖZCÜ: Gülay SAMANCI (Konya)

KÂTİP: Belgin UYGUR (Balıkesir)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Değerli Komisyon üyelerimiz, toplantımızı açıyorum. (*)

Hoş geldiniz, hayırlı toplantılar diliyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.- Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4364)(Devam)(**)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlamıştık, maddelerine de geçmiştik. Maddeleri üzerinden görüşmelerimize devam ediyoruz.

1'inci maddeyi okutuyorum:

**AVUKATLIK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR
KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Avukatlık stajına fiilen engel olmamak şartıyla herhangi bir işte sigortalı olarak çalışılması avukatlık stajının yapılmasına engel değildir.

Adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları ile hâkim ve savcı mesleğinden olanlar hariç olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar, görevleri sırasında avukatlık stajı yapabilir. Bu kişiler, staj süresince görev yeri saklı kalarak aylıksız veya ücretsiz izinli sayılır ve bu dönemde yıllık izinlerini de kullanabilir. Talep halinde ilgili birimlerce ücretsiz izin verilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, söz talep eden Sayın Emre.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Başkan, bu avukatlık stajı meselesi yani stajyer avukatların durumu herkesin bildiği sır gibi bir şey. Yani aslında Türkiye’de herkes biliyor ki o süre, geçirilmesi gerektiği gibi, bir avukatın mesleğe hazırlandığı bir dönem gibi geçirilemiyor; bu bir gerçek. İkinci gerçek de ekonomik anlamda çok kötü durumdalar stajyer avukatlar. Evet, eskiden belki bir mantığı vardı avukat sayısının bu denli yüksek olmadığı durumda stajyer avukatlar bir avukatın yanında çalışmaya başlayabiliyorlardı, belli bir şekilde belki hayatlarını idame ettirebiliyorlardı. Şu anda -o dönemde tamam- bu düzenlemeyle sigortalı olmalarının engel olmaması belki pozitif bir durum olarak görülebilir, bir iyileştirme olarak görülebilir ama bu yeterli değil; biz dünkü tartışmalarda da söyledik.

* Coronavirüs salgını sebebiyle toplantı salonundaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri, katılımcılar ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

** (2/4364) esas numaralı Kanun Teklifi 13/4/2022 tarihli 3’üncü Toplantı tutanağına eklidir.

Şimdi, birincisi; stajyer avukatlara adı “yardım” mı olur, “destek” mi olur; ne olursa olur yani bir düzenlemeyle en azından asgari ücret seviyesinde bir desteğin Adalet Bakanlığınca sağlanması lazım. Yani hâkim ve savcılar staj yaparken bugünün parası yaklaşık 10 bin lira alıyorsa avukatlar açısından, stajyer avukatlar açısından da muhakkak bir düzenleme yapılması şart. Bugün, Türkiye’de hiçbir stajyere hiçbir avukat asgari ücret seviyesinde dahi ödeme yapmıyor, yapmak istemiyor. Niye? Çünkü o kadar fazla avukat var ki stajyeri ne yapacak? Kendisi, mesleğe yeni başlayan avukatlar arasından çalıştırabiliyor da. Dolayısıyla bizim bu konuda bir teklifimiz var. Herhangi bir işte sigortalı çalışmayan stajyerler açısından asgari ücret seviyesinde bir desteğin Adalet Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulacak bir ödenekten karşılanmasını talep ediyoruz.

Onun dışında da kamu kurum ve kuruluşlarındaki kadro veya pozisyonda görev yapanların avukatlık stajı yapmasının önünde bir engel olmaması lazım. Staj süresince görev yeri saklı kalarak gerek idari izinli sayılması ve kendi görev aylıklarının yarısının ödenmesi şeklinde yine teklifte bir düzenleme koyduk. Dolayısıyla bu 2 alan muhakkak düzenlenmeli diye düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Buyurun Sayın Köse.

TUFAN KÖSE (Çorum) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ben de dün geneli üzerinde konuşmamıştım, hem geneli üzerinde hem bu madde üzerinde birkaç şey söylemek istiyorum.

Bir kere, böyle palyatif çözümlerle avukatlık mesleğinin, daha doğrusu Türkiye’deki hukuk sisteminin filan çözülmesini mümkün görmüyorum; doğru da değil işin esasında. Niye böyle bir düzenlemeye ihtiyaç oldu? Yani hiç ihtiyaç olmadığından değil ama niye böyle alelacele getirildi, onu da anlamak mümkün değil. Dün Barolar Birliği Başkanı buradaki sorunların bir kısmının yönetmelik değişikliğiyle de çözülebileceğini çok doğru da bir şekilde ifade etti. Ben de uzun yıllar avukatlık yapmış, avukatlık stajında da sıkıntı yaşamış bir arkadaşınız olarak yapılan düzenlemeyi eksik bulmakla beraber doğru buluyorum. Yani kamuda çalışanlar, işin doğrusu, özlediğimiz, hayal ettiğimiz, düşündüğümüz gibi bir avukatlık mesleği ve avukatlık stajı olsa... Doğru değil elbette yani kesintisiz yapılması gereken bir süreç avukatlık stajı, çok önemli ki dünyadaki birçok ülkede, belli bir süre avukatlık yapmayanların hâkimlik mesleğine, yargıçlık mesleğine de geçemediği bilinen bir gerçek ve doğru. Benim birkaç önerim olacak.

Tabii, avukatların sorunları, ekonomik sorunları, bir kere, en üst düzeyde. Hukuk fakültelerinin sayısının çokluğundan ve eğitim düzeyinin son yıllarda giderek azalmasından kaynaklı da eksiklikleri çok yoğun. Ya, mesela biz, mesleğe başladığımızda yanlış bir şey yapacak mıyız, bir evrak imzalayacak mıyız, başka bir şey yapacak mıyız diye inanın çok endişe ederdik. Ben şimdi görüyorum genç avukatları, vallahi sıradan insanlardan filan çok daha cesaretliler; hani, cahil cesaretine sahip olmuşlar. Çok abartarak söylemiyorum bunu, yaşadığımız bir kısım olaylardan gördüğüm.

Benim birkaç önerim olacak. Bizim sözcümüz Zeynel Bey’in söylediği olay çok doğru, mutlaka bir ekonomik destek gerekiyor, bunu Barolar Birliği eliyle mi yapar, Adalet Bakanlığı bizzat kendisi mi yapar... Hem kamudan gelen avukatlar için hem de kamudan olmayıp da staj yapan avukatlar için mutlaka staj süresince asgari ücretin de altında olmamak üzere bir ekonomik destek mutlaka olmalı. Ama staj geçici bir dönem, devamında avukatlık var ve çok küçük bir azınlığın dışında meslektaşlarımızın ekonomik olarak asgari ücretin altında gelir sahibi olduklarını, hatta hiç gelir sahibi olmadıklarını gözlemliyoruz.

Benim mesela önerim, geçmişte de komisyonlarda söylemiştim; şimdi, hâkimlik yapan arkadaşlar bilirler, dilekçeyi ellerine alıyorlar yani bulmaca gibi dilekçeyi çözmek çok zor, dava dilekçelerinde mutlaka avukat parafı olmalı. Bu kanun teklifinin konusu değil belki ama biz, toplu bir düzenleme yapılmasını istiyoruz. Avukatın paraf etmediği yani paraf ettiğinde belli de bir ücret ödendiğinde... Onun düzenlemesi yönetmeliklerde yapılır, dağıtımı da yönetmelikle yapılır; bir kısmı doğrudan avukata verilir, bir kısmı havuza atılıp oradan dağıtımı yapılır. Mutlaka dilekçeler avukat vasıtasıyla mahkemelere verilmeli yani avukat tutma zorunluluğu yok ama dilekçelerde avukat parafının zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.

Staj konusunda da... Şimdi, biz hukuk fakültesini bitiriyoruz, işte, gidiyoruz bulursak bir yerde, iyi bir avukat bürosunda ya da bulamazsak yapıyormuş gibi görünüp stajımızı tamamlıyoruz. İşin doğrusu, üniversitenin 2'nci sınıfından 3'üncü sınıfına geçtiğimizde stajın bir bölümü, 3'ten 4'e geçtiğimizde bir bölümü filan gibi yani staj hukuk fakültesinin de bitirilmesi şartlarından biri olmalı; dört yıl değil, beş yıl olmalı, beş yıl değil, daha uzun olabilir. Birçok gelişmiş ülkelerde düzenlemelerin bu yönde olduğunu da akademisyenler biliyor. Kontenjanlar mutlaka azaltılmalı.

Bu maddeyle ilgili olarak da mutlaka asgari ücretin altında olmayan bir bedel hem kamu kurumunda olup da staj yapanlara hem de hiç kamuyla ilgisi olmayan avukat stajyerlere verilmeli.

Biraz sonraki maddede belki konuşmayabilirim, ona da birkaç söz söyleyeyim. Şimdi, çoklu baro zaten kabul edilebilir bir durum değil yani çoklu iktidar gibi. Bu kamu kurumu, bunu zaten çoklu baronun konuşulduğu komisyonlarda ve Genel Kurulda çokça dile getirdik, ben de dile getirdim ama şu andaki yasal düzenleme çoklu baro. Ama bugün yapacağımız, ilave edeceğimiz kanun teklifiyle de çoklu baroyu teşvik eder hâle geliyoruz. Arkadaşlar, hukukçu olanlar, herkes biliyor, çoklu baro yani 2'nci baroların bile talep etmediği böyle bir düzenlemeye bence ihtiyaç yok, geri çekilmesi lazım. Bu, Adalet Bakanıyla mı konuşuluyor artık partilerin yani Cumhuriyet İttifakı'nın liderleriyle mi görüşülüyor görüşülüp... Hepimiz hukukçuyuz ve kendi mesleğimizi en çok düşünmesi gereken insanlar da biziz, bizi bizden başkası düşünmez. Kârlılık/zararlılık gibi düşünmeyin bu işi, maddi çıkar... Öyle değil yani mesleğimizin saygınlığı bakımından çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu 2'nci maddeye gerek yok; biz "Çoklu baro kaldırılсын." diyoruz, siz çoklu baronun teşviki yönünde düzenlemeler yapıyorsunuz. Adaletini filan söylemiyorum yani, işte, Konya Barosu ile İstanbul 2 No.lu Barosunun arasındaki farkları filan dün anlattılar, hiç onlardan da bahsetmiyorum; doğru değil bu, hakikaten de bu maddenin geri çekilmesi lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Alpay Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dün kanun teklifinin geneli üzerinde konuşurken stajın ne kadar önemli olduğundan da bahsettim. Avukatlık mesleği, hukuk fakültesinde değil, ilk altı aylık stajla adliyye ve daha sonra avukat yanındaki altı aylık stajla bilfiil, fiilen çalışılarak, adliyyeye gidip gelinerek, dilekçe yazılarak, dava dosyası okunarak öğrenilir. Bu nedenle, stajın ciddi yapılması gerekiyor, naylon stajlara yer verilmemesi gerekiyor. Staj iyi yapılmadığı takdirde iyi avukatlar yetişmez, iyi avukatlar yetişmediği zaman avukatlık mesleği ticarileşir ve bu, bizim yargımıza da sirayet ederek adalete olan güveni daha da düşürür.

Burada, özellikle 1'inci maddede "Avukatlık stajına fiilen engel olmamak şartıyla herhangi bir işte sigortalı çalışılması avukatlık stajı yapılmasına engel değildir." hükmü getiriliyor fakat bu fıkrayı son fıkrayla beraber okuduğumuzda bu hususun yönetmelikle belirleneceğinin hükme bağlanmak istendiği anlaşılıyor. Burada öncelikle, bu yönetmeliğin kim tarafından hazırlanacağını yani Türkiye Barolar Birliği mi yönetmelik hazırlayacak, Adalet Bakanlığı mı hazırlayacak bunun da açıklığa kavuşturulması gerekiyor. Bunun yanında, eğer bu maddede teklif sahipleri ısrarlı olacaksa ve özellikle ilk fıkrada teklif sahipleri ısrarlı olacaksa ve bu da kanunlaştırılmak isteniyorsa avukatlıkla bağdaşmayan işlerde çalışanların da -Avukatlık Kanunu'nun 5/d fıkrası var bu konuda- avukatlık stajını yapamaması gerekir. Bunun yanında, fiilen hangi işler staja engel değildir bunun belirlenmesi gerekiyor. Bunun yönetmeliğe bırakılması bir anlamda yasama yetkisinin devri anlamına da gelebilir. Aslında bunun tamamen kanun teklifi metninden çıkarılması lazım. Bunun yerine, çalışmak zorunda olan hukuk fakültesi mezunu genç arkadaşlarımıza belli bir ücret, muhik bir ücret ödenmesi, hâkim ve savcı stajyerleri ile avukat stajyerlerinin aynı kanalda, birlikte yetiştirilmeleri ve daha sonra kendi seçimlerine göre, girecekleri sınavlara göre mesleklerinin seçiminin sağlanması gerektiğini düşünüyorum.

İkinci fıkraya geldiğimiz zaman, teklifin 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında, devlet memuru olan hukuk fakültesi mezunlarının stajı düzenleniyor. Bu getirilen fıkra, belki bir yıllık ücretsiz izin alıp staj yapmak isteyenlere staj süresi yetmezse bir on günlük, on beş günlük sürelerle ilgili olarak stajı yanan devlet memurları için işe yarar bir fıkra ama daha önceki uygulamaya şimdiki uygulama bir yenilik getirmiyor. Aynı zamanda, özel sektörde çalışan hukuk fakültesi mezunlarına biz "Sen staj yap, paranı almaya devam et." diyoruz belki de naylon stajlara, "belki de" değil, naylon stajlara yol açacakken; devlet memuru olan hukuk fakültesi mezunlarına "Kardeşim, sen ya devlet memuru ol, maaşını al -ki bu doğrudur- ya da avukatlık stajı yapmak için bir yıl ücretsiz izin al." diyoruz. Çoğunun çocuğu çocuğu var, buna da bir çözüm bulunması gerekiyor. Bu konuda önergemiz var, bu önerge değerlendirilebilir, daha da ileri götürülebilir. Dün teklifin geneli üzerinde konuşurken de bahsetmiştim, devlet memuru hukuk fakültesi mezunları maaşlarıyla veya maaşlarının belli bir miktarıyla -mesela yarıısıyla- cumhuriyet başsavcılıkları veya adli yargı komisyonu başkanlıkları emrine altı ay geçici görevle gönderilerek altı aylık stajını burada, diğer altı ayı da kamu avukatları yanında, bakanlıklar tarafından belirlenecek kamu avukatları yanında yapabilirler. Eğer bir çözüm isteniyorsa böyle bir çözüm bulunabilir ama ben, bu maddenin, avukatlık stajına, kamu avukatları için, daha doğrusu kamu avukatı olmak isteyen devlet memurları için herhangi bir yenilik getirmediğini fakat birinci fıkrasının ise avukatlıkta, avukatlık stajı için naylon stajların önünü açacağını ve bunun da avukatlık mesleğine büyük zarar vereceğini düşünüyorum. Teklif sahipleri de avukat, özellikle Sayın Cahit Özkan; bu konuda tekrar düşünmeye ve bu maddeyi düzeltmeye davet ediyorum.

Teşekkür ederim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Cahit burada olsa da görsek. Düşünmeye zamanı yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Tutdere...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz aslında bir konuda hemfikiriz çünkü tartışmalara da baktığımızda, stajın avukatlık mesleği için ne kadar önemli olduğunu hepimiz biliyoruz, farkındayız. Türkiye'de hangi hukuk fakültesinden mezun olursak olalım -okulda gördüğümüz teoriyi- adliyelerde veya avukat yanında yapmış olduğumuz stajda işin pratiğini öğreniyoruz; dolayısıyla, staj gerçekten önemli.

Türkiye’de stajyerlerin durumu şu anda içler acısı, gerçekten ekonomik anlamda avukat stajyerleri çok ciddi sıkıntılar yaşıyorlar. Avukat stajyerlerinin ekonomik anlamda desteklenmesi gerekiyor ve hâkim, savcı stajyerleri kadar, en azından onlar kadar kamu kaynaklarından destek olunması noktasında hepimiz hemfikiriz ve stajın avukatlık mesleği için, özellikle liyakat ve nitelikli avukat için önemli olduğu konusunda hepimiz hemfikiriz. Bu konuda bir çalışma yapılması gerekiyor. Bu yönüyle teklifin bu maddesini avukatlara kamudan bir ekonomik destek sağlayamayacağı için yetersiz buluyoruz.

Kamuda çalışanların avukatlık stajını yapmasının önünün açılması olumlu. Uygulamada gerçekten zaman zaman -ben de baroda başkan yardımcılığı görevi de yaptım, uzun süre de çalıştım- sorunlar yaşıyorduk, bu anlamda belki biraz rahatlatacaktır. Ancak avukatların sigortalı bir işte çalışıyor olması... Anadolu’da, küçük adliyelerde -herkes çok iyi biliyor- stajyer avukatlar sabah gelirler, imzayı atarlar, hâkime bir selam verirler, zaten hâkimler de stajyer avukatları çok sevmedikleri için onların gelmesini çok da istemezler, herkes imzayı atar, ay başında gelir, cetveli alır, öbür mahkemeye götürür, o mahkeme biter öbür mahkemeye götürür; o şekilde uygulama, şu anda herkes de bunun farkında olsun. Pratikte adliyelerde şu anda devam konusunda, duruşmaları takip konusunda zaten sorunlar var. Eğer bu şekilde herhangi bir sigortalı işte avukatın, stajyerin çalışmasının yolu açıldığında da zaten avukat kendi işine gidecek, maaşını almak zorunda kalacak ve işini takip etmek zorunda kalacak. Burada da liyakat anlamında ciddi sorun çıkacak -biraz önce Alpay Bey de söyledi- işte naylon stajyerliğin, sadece kâğıt üzerinde stajyerliğin yolunu açacak. Bu, hızla nitelik kaybeden avukatlık mesleğinin daha da niteliksiz hâle gelmesine, duruşma salonunda nerede duracağını öğrenemeyen avukatların ortaya çıkmasına yol açacaktır. Bu anlamda eksiktir, yetersizdir; bu madde üzerinde yeniden düşünülmesinde gerçekten yarar var.

Bir de ben şunu söylemek istiyorum: Gerçekten Türkiye’de şu anda avukatlık mesleğinin yığınla sorunları var. Dün, baro başkanlarımız söyledi; 72 milyona yakın alacağı var, ödenmiyor, ekonomik sorunlar var, hızla artan sayı var ve avukatlık mesleğinin ekonomik sorunlarının çözümü konusunda bu teklifte hiçbir şey yok, hiçbir düzenleme yok. Avukatlar aslında heyecanla bunu bekliyorlardı ancak maalesef bununla ilgili bir düzenleme yok.

Ben dün akşam oturdum, bir baktım şeye... İktidar partisi her konuda özellikle 2002’yle 2022’yi hep karşılaştırıyor. Ben de avukatlık açısından, sadece bir adli yardım açısından olaya baktım. Mesela, 2002 yılında asliye hukuk mahkemesinde adli yardım ücreti 200 TL, net ele geçen 122 Türk lirasıymış ve 2002 yılında bir avukat bu 122 Türk lirasıyla 9,42 gram altın alabiliyormuş. 2022’ye baktığımızda adli yardım ücreti 5.100 TL, net ele geçen 3.110 Türk lirası ve 2022 yılında bir avukat, asliye hukuk mahkemesindeki adli yardım ücretiyle 3,99 gram altın alabiliyor. Bakınız, 2002 yılında 9,42 gram alırken bugün 3,99 gram altın alabiliyor. Aslında adli yardım ücretleri enflasyon ve zamlar karşısında erimiş. Et açısından bir değerlendirme yapayım dedim. Mesela, bir avukat, bir adli yardım ücretiyle ne kadar et alabiliyor? 2002 yılında 110 kilogram et alırken -yani bir dana alabiliyor- 2022 yılında sadece 28 kilo et alabiliyor. Düşünebiliyor musunuz? Yani aslında avukatların ücretlerinin, verdiğimiz adli yardım ücretlerinin ne kadar pul hâline geldiğini... Pul hâline gelmiş olmasına rağmen bu ücretlerin dahi ödenemediğini, iki yıl geriden geldiklerini söyledi baro başkanlarımız. Yani gerçekten bakınız, bu tabloya baktığımızda aslında avukatlar açısından olayın ne kadar vahim bir boyutta olduğunu, avukatların ne kadar acınacak bir duruma düştüğünü hepimizin görmesi lazım.

AK PARTİ’nin meşhur bir yumurta hesabı var, ben yumurta hesabı da yaptım. 2002 yılında bir avukat asliye hukuktaki bir adli yardım ücreti karşılığında 3.255 yumurta alıyor, 2022 yılında 2.073’e düşüyor; tam 1.182 yumurta zarar var. Yani düşünebiliyor musunuz? Bunu niye verdim? Gerçekten şu anda aslında bu heyetin, bu Komisyonun tartışması gereken önemli meselelerden bir

tanesi de avukatların şu anda yaşadığı ekonomik sorunların çözümüne ilişkin bir kanun teklifinin gelmiş olmasıydı. Çünkü hepimiz çok iyi biliyoruz ki avukatlık mesleği, bağımsız savunmayı temsil eden avukatlar eğer ekonomik anlamda güçlü kılınmazsa, hayat koşulları avukatları bu mesleği icra ederken hukuk dışı birtakım oluşumların ve illegal birtakım işlerin içine maalesef sürüklenmek zorunda bırakıyor. Dolayısıyla “Kısa yoldan köşeyi nasıl dönerim?” gibi hesapların içine girmek zorunda kalıyor avukatlar. Bu da hem avukatlık mesleğinin itibarını, prestijini düşürüyor hem de aslında dolaylı olarak hukuku, adaleti çürütüyor. Dolayısıyla, bu teklifte keşke avukatlarımızın, genç avukatlarımızın, işçi avukatlarımızın ekonomik sorunlarını ve yaşadıkları sorunları çözümleyici birtakım düzenlemeler olsaydı, maalesef eksik.

İktidara bir kez daha bu Komisyondan da bir çağrı yapalım: Avukatlar, avukatlık mesleği can çekiyor, acilen tedbir alınması lazım, ekonomik anlamda avukatların desteklenmesi lazım ve adli yardım ücretlerinin, CMK ücretlerinin artırılması lazım. Her şeyi artırdınız ama aklınıza bir türlü avukatların adli yardım ücretlerini, CMK ücretlerini artırmak hiç gelmiyor. Mesela, asgari ücreti artırdınız, müteahhitlere ek ödemeler getirdiniz, taşıma işi yapan, ulaştırma işi yapan bütün esnaflara ek destekler getirdiniz ama avukatlar... Türkiye’de şu anda sayıları 143 bin, çok büyük bir sayı ve bunların hepsinin aileleri var, bunların hepsinin geçindirmek zorunda olduğu çocukları var. Dolayısıyla, bunların da mutlaka hesaba katılması ve bu konuda bir çalışma yapılması gerekiyor, hepsinin talebi bu yöndedir. Ben bu konuda bu teklifin eksik olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Ramazan Can...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Adalet Komisyonu bir ihtisas komisyonu, bu çok önemli, önemli buluyorum ben ancak son dönemde özellikle sosyal medyada ve diğer alanlarda bir kulis lobi faaliyetleriyle belirli grupların baskılarına siyasetçi olarak maalesef kayıtsız kalamıyoruz; bu, işin gerçeği. Dün burada da güzel konuşmalar, tartışmalar yapıldı. Bugün de Sayın Tutdere’nin tespitlerinin çoğuna katılıyorum. Hukuk fakültelerinin sayılarının çoğaldığı, hukuk fakültelerinde öğrencilerin yeterince yetişemediği ve bu açığın en azından stajda kapatılması gerektiğine inanan biriyim ben. Bu kardeşiniz Makine Kimyada işçi olarak çalışırken İstanbul Hukuk Fakültesini bitirdi ve Kırıkkale Barosunda staja başladı. Hiç unutmuyorum, 94 yılında üç ay ücretsiz izin aldım -o, askı sürecinde teknik bir konu var, bu arada onu da dile getireceğim- üç aylık bu ücretsiz izin için “Makine Kimya’dan 95’in 1’inci ayında istifa edersiniz ama ücretsiz izin alın, askı süreci de bu arada geçmiş olur.” dendi ama bizim stajımız iptal edildi.

Sayın Başkanım, burada da askı sürecini de bizim dikkate almamız lazım. “Staj süresi” derken staja müracaat ile stajın başlatılması farklı kavramlar. Müracaat ediyorsun, yönetim talebi kabul ediyor, birini görevlendiriyor, o arada bir askı süreci başlıyor, ilana çıkıyor, yönetim toplanıyor. Dolayısıyla, bu süreç içerisinde de staja başlamış kabul edilmiyor ama bu sürecin de değerlendirilmesi lazım. Bunu da teklifte çalışmamız lazım diye düşünüyorum. Netice itibarıyla, kambiyo senedinin -İstanbul Hukuk Fakültesi mezununuz yani Türkiye’nin en iyi eğitim veren fakültelerinden biriydi o dönem itibarıyla- emre muharrer senedin nasıl doldurulduğunu biz icralarda gördük; doğru mu?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Evet.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Çek nedir, çeki bizzat orada gördük.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Tebligatı...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ben icrada ciddi derecede çalışmış biriyim yani tensip, talep açma, orada gördük hepsini ama ben orada fiilî bir staj yapmanın faydasını da çok gördüm. Son dönemde, son üç aylık dönemde keşfe gittik, hacze gittik, sulh hukuk mahkemesinde duruşmaya çıktık, bütün bunları yaptık ve ben mesleğe fiilî olarak başladığımda da yaklaşık 50’ye yakın da dosya kazanmış biriydim yani dosya kazanmış derken o arada, o çalışmada bir çevre de oluşturmuştuk. Dolayısıyla, avukatlık mesleği zaten serbest meslek bir diğer taraftan. Yani illa “Hâkim olamadı, savcı olamadı, avukat oluyor.” anlamında da düşünmemek lazım, direkt avukatlığı düşünenler olarak da söylüyorum ben. Bizim staj aşamasında, özellikle adliyelerde ve barolarda dirseğimizi çürütmemiz lazım, terimizi akıtmamız lazım. O dönem hatalar yapılabiliyor, demin Sayın Tutdere de söyledi, bazen görüyorsun duruşmada nerede oturacağını bilemeyen... Stajdaki gerekli desteği almadığından dolayı bu noktadayız. Şimdi, insani olarak düşünüyoruz biz. “Ben devlet memuruyum, bana staj imkânı verilsin.” Bu insani. Ondan sonra işin içerisine nafaka boyutu giriyor yani “Ben nafakamı nasıl temin edeceğim? İyi kötü işte bir ekmeğim var.” Arkadaşlar, bunun sonu nereye gidiyor biliyor musunuz? Bunun sonu şuraya gelecek bak ben size söyleyeyim...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Ver diplomamı diyip...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şimdi, yarın diyecek ki: “Ben, sağlık memuruyum, hemşireyim ya da polisim, ben avukatım, avukat da oldum -stajdan sonra söylüyorum- o zaman kurum içi bir yükselme sınavı açın ya da benim kadromu verin ya da benim başka kurumla...”

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Amaç o.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bir ileri aşamasını söyleyeyim, bir ileri aşamasında da şu olacak: “Efendim, ben ara buluculuk yapıyorum, uzlaştırmacılık da yapıyorum. E, avukatlık niye yapmayayım?” Ya, bu da gerçekten mantıklı bir talep. Yarın bunlar da gelecek. Biz bunu taşeronlarla ilgili yasada gördük arkadaşlar. Taşeronlarla ilgili yasada da önce bir kadro...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Denize karpuz kabuğu düşürmüyorsun, değil mi?

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Efendim...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Denize karpuz kabuğu düşürmüyorsun, değil mi?

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Doğru söylüyor, objektif değerlendirme.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Ya, ben ilk değerlendirmeyi yapıyorum.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Avukatlık mesleği için yani doğrusu bu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ramazan kardeşim, söylediklerinin arkasında olduğunu biliyorum da -güzel şeylerden bahsediyorsun- nereye geleceksin, bekliyoruz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Nereye geleceğini merak ediyor herkes.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – İşte, ben de iyice merakınızı artırmaya uğraşıyorum.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bu kadar eleştiriden sonra nereye geleceksin?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, toparlayalım.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şimdi, şuraya gelmek istiyorum: Bu taleplerin sonu yok. Bu talepler şu an meşru ve makul de görülebiliyor ama muhtemel önümüzdeki şeylere de bakmamız lazım. Dolayısıyla bu manada hayat bir risktir, siyasi tercihler de risktir; memuriyette de tercihler risktir. Ya avukatlık, ya hâkimlik, ya savcılık ya da memuriyete devam edeceksin. Madem sen memur olmak “avukatlık” sıfatını almak istiyorsun, biz sana bir ücretsiz izin hakkı verdik; git, yap, gel.

Burada bitiriyorum, daha da ileri gitmiyorum Başkanım.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Aslında, devam edin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Devam edin.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Talep var ya.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Talep var, geliyor gelmekte olan.

Şimdi, arkadaşlar “Avukatlık stajında fiilen engel olunmamak şartıyla herhangi bir işte sigortalı olarak çalışmak...” Eskiden sigortalı olarak çalışmak Sosyal Güvenlik Kurumunu kapsadığından problem yoktu, şemsiye yasa da çıktı fakat burada özel sigortalılar da var. Bu manada diğer mevzuatta da “sigortalı” diye bir tabir geçiyor ancak burayı bir değerlendirmemiz lazım. Yani buradan kastedilen Sosyal Güvenlik Kurumu. Özel sigortalıyı da dikkate aldığımızda burada bir muallaklık olduğunu düşünüyorum. Diğer taraftan, aynı maddede devam ediyor: “Bu kişiler staj süresince görev yeri saklı kalarak aylıksız veya ücretsiz izinli sayılır.” Aylıksız veya ücretsiz izin... “Bu dönemde yıllık izinlerini de kullanabilir. Talep hâlinde ilgili birimlerce ücretsiz izin verilir.” deniyor. Yani burayı bir eritmemiz lazım diye düşünüyorum çünkü aşağıdaki cümle fazla yazılmış gibi oluyor. “Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.”

İkincisi, demin de söylediğim üzere girişte, staja müracaat ettiğindeki askı sürecini ve yönetimin karar alma sürecini de bizim staj süresine ilave etmemiz gerekiyor ya da yönetmelikle belirlenebilir diye düşünüyorum.

Başkanım, söyleyeceklerim bundan ibaret.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yönetim karar alıncaya kadar işe gidemeyecek, dolayısıyla...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Şimdi başka meseleler de var orada. Stajında tekrar süreler çıkarsa...

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bir şey daha... Bitiriyorum Başkanım.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Başkanım, orayı ben şöyle bir açıklayayım. İlane çıkarıyor barolar...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ramazan Bey bitirsin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bitiriyorum.

Şimdi, Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili bölüm var. Avukatların başka iş yapıp yapmamasıyla ilgili, bağdaşıp bağdaşmamayla ilgili problemler var. Bütün bunlarla ilgili -en azından Genel Kurula gelene kadar- bir çalışma yapmamız lazım diye düşünüyorum ben.

Ayrıca, Başkanım, bu istifa sürecinde müstafi değil, daha doğrusu, ücretsiz izin verilecek; gidecek, süresini bitirip geri dönecek. Burada bir süre var diye biliyorum ben herhâlde, müracaat için, geri dönüşle ilgili.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Çalışma Bakanlığı burada, maddeyle ilgili onlara soracağız; arkadaşlar bir konuşsun da.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şimdi, burada bir de benim... Dönmediği zaman... Bunları biz “müstafi” sıfatına soksak... İcabında iki sene, üç sene sonra pişman olursa geri dönme hakkını da bitirmememiz lazım çünkü o kadar çoğaldı ki bu. Eskiden kamuda azdı bu, şu an çok. Dedi ki “Bugünün şartları itibarıyla ben geri dönmeyeyim.” ve avukatlıktan yana tercihini kullandı, birkaç sene sonra da geri kuruma dönme isteği oluştuysa, bunları en azından “müstafi” sıfatına sokarsak memuriyete geri dönme hakkını da bitirmemiş oluruz diye düşünüyorum.

Arz ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Başkanım, staj konusunda kısa bir bilgi verebilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Lütfen, hemen şey yapalım.

Buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Sayın Ramazan Can, çok doğru şeyler de söyledi ama şöyle bir açıklama yapayım. Devlet memurunun askı süresinde izinli olmasına gerek yok, bilfiil staja başladığı gün... Yani askıya çıkacak, itirazı olmayacak, baro yönetim kurulu karar alacak, baro yönetim kurulu adli yargı komisyonuna yazdığı gün itibarıyla izne ayrılması yeterli ama staj bir yıl kesintisiz yapılır. Bayramda ya da cumartesi, pazar atladığı için belki üç gün, beş gün oynadığı için bu bir yıl aslında ücretsiz izin yetmiyor. Onu “Staja başladığı günden staj bitim tarihine kadar ücretsiz izinli sayılır.” diye düzeltebiliriz.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Araya gireceğim Başkanım, özür diliyorum.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Lütfen...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) - Yetmiyor Alpay Bey, Barolar Birliğine gidiyor, geliyor; onay için haftalarca bekliyor.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Hayır, zaten staj bitim belgesi aldığında biter.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Alpay Bey, şimdi...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tutanaklara geçsin.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Arkadaşlar, buradaki hadise şu: Uygulamada...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Aynı şeyleri söylüyoruz. Staja başlarsınız, staj bitim belgesi alındığı güne kadar ücretsiz izinli olur; on iki ay olur, on iki buçuk ay olur, on üç buçuk ay olur.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bakanlığa gidiyor o arada, değil mi? Birlik var, Bakanlık süreci var ruhsat çıkana kadar.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Şimdi, şöyle: Uygulamada problemler olabilir. Barolarla ilgili, farklı barolar, farklı... Burada bir netliğe kavuşturmamız lazım.

İkinci olarak şu var: Müracaat ettin, bir muhakkik tayin ediliyor. Muhakkik, vermiş olduğu raporda belki de reddedecek talebi; dolayısıyla, reddettiği anda da belki bir yargı süreci başlayacak, itiraz süreci.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – O alanı düzeltmek lazım “ruhsat aşaması tamamlanana kadar” demek lazım.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Bütün bunları ihtimaller dâhilinde düşünmemiz lazım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Can.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Yok ama normal stajını yapan avukat stajyerleri de o süreyi bekliyorlar, arafta bekliyorlar. Ne avukat stajyeri ne avukat, bu fark etmiyor.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Hocam, stajın bitmesi demek ruhsatın alınması demek. Ruhsat alınmadığı müddetçe staj bitmiş demek değildir.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Yok, staj bitim belgesi alıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Süleyman Bülbül...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Şimdi, Ramazan Bey nerede? Ramazan Bey gidiyor ama...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Genel Kurulda bir çalışması var.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bak, arkasından konuştu demeyin bana, konuşuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Şimdi, Ramazan Bey’in biraz önceki açıklamalarıyla 1’inci maddenin gelme amacını, gerekçelerini ortadan kaldırdı arkadaşlar. Ramazan Bey, iyi bir hukukçudur, Adalet ve Kalkınma Partisinin, AKP’nin en iyi hukukçularından biridir. Ona bile sorulmadan, onun bile görüşü alınmadan at imzayı, gönder buraya, olmaz. Olmaz yani böyle şey olmaz. Şimdi, Ramazan Bey diyor ki: “Hâkim olamadı, savcı olamadı.” Alternatif iş hâline geliyor ya bu düzenlemeyle, avukatlık artık alternatif iş. Yani “Ben doktorum ama aynı zamanda avukatım arkadaşlar. Aynı zamanda şuyum, aynı zamanda avukatım arkadaşlar.” diye alternatif iş hâline geldi. Şimdi, Ramazan Bey “Hâkim olamadı, savcı olamadı; avukat oluyor.’ mesleği değildir.” dedi. Çok güzel konuştu, çok güzel bir laf “Hâkim olamadı, savcı olamadı; avukat oluyor.’ mesleği değildir.” dedi. Bir de İstanbul Hukuk mezunuyum, ben de İstanbul Hukuk mezunuyum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, biz de İstanbul Hukuk mezunuyuz.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Hepimiz İstanbul Hukuk mezunuyuz.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Ankara var arkadaşlar.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Başka üniversiteler de var arkadaşlar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İstanbul ağırlıkta burada.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bir de oradan bölünelim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – İstanbul Hukuka geldiğimiz zaman, ben sol görüşlü bir kardeşinizim, sol gelenekten geliyorum, ben siyaset yapacağım dedim. Hem okulda siyaset yaptım, hem çıkınca siyaset yaptım; partiye üye oldum. SODEP, SHP ve şimdi CHP’de devam ediyorum ama İstanbul Hukuka gelen benim arkadaşlarım “Ben hâkim, savcı olacağım, biz partiye üye olamayız, siyaset de yapmayacağız.” dediler. Şimdi Yargıtayda ya da hâkimler olarak belirli yerlerde. İşte, bunun için sizin bu avukatlardan, yanlış anlamayın, hâkim -tırnak içinde- devşirme politikanız yanlış, yanlış arkadaşlar. Yanlış, yanlış... Oraya geldim şimdi. Bunu, söylemek zorundayım.

Onun için 1’inci maddeye geldik. 1’inci maddede arkadaşlar, alternatif iş hâline gelmiş avukatlık. Bu maddeyle, avukatlık stajı yapacak kişilerin sigortalı bir işte çalışabilmesinin, kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapanların da görevlerinden ayrılmadan avukatlık stajı yapabilmesinin yolu açılmış durumda. Şimdi, bu madde her ne kadar bu pozisyonlarda bulunan ve avukatlık stajı yapmak isteyen kişiler için olumlu gibi görünsün de avukatlık mesleğinin, ne yazık ki arkadaşlar, itibarını azaltan bir düzenleme bu. Dolayısıyla işini terk etmeden avukatlık stajını yapacak kişilerin de yapacakları staj sonunda sahip olacakları “avukat” unvanının içinin açıkça boşaltılması anlamına geliyor bu düzenleme. Hiçbir avukatın yararına olacak bir düzenleme değil, “İkinci işi avukatlık” anlamına gelecek bir düzenleme. Şöyle ki, avukatlık stajı, arkadaşlar, avukatlık mesleğinin başlangıcıdır. Avukatlık stajı bir kurs ya da sertifika programı değildir. Siz bu durumda bir kurs, bir sertifika programı hâline getiriyorsunuz stajı. Aynı şekilde avukatlık mesleğini ifa edebilmek için gerekli olan avukatlık ruhsatnamesi de herhangi bir sertifika ya da kursa katılım belgesi niteliğinde değildir. Vatandaş “Arada avukatlık stajı yapayım, oradan da bir belge alayım.” diye çıkmasın.

Bu düzenlemeyle birlikte Avukatlık Kanunu’na göre ilk altı ayını mahkemeler ve savcılıkta geçirmesi, son altı ayını da avukat yanında tecrübe kazanmak amaçlı çalışarak geçirmesi hüküm altına alınmış stajyer avukatın staj dönemini resmî -tırnak içinde- bir naylon staj sürecine dönüştüreceği açıktır.

Avukat stajyerlerin yaşadığı birçok sorun dururken ücret almadan, esnek mesai saatlerinde ve esnek iş tanımlarında çalışırken bu sorunlara bir çözüm bulmak yerine avukatlık stajının özüyle bağdaşmayan bu düzenleme mesleği bir alternatif iş hâline getirecektir. Oysaki, avukatlık mesleği savunma için son derece önemli, hukuk fakülteleri ve hukuk kurumlarının yozlaşmasıyla birlikte birçok sorunla boğuşan bir meslektir. Stajyer avukatların mesleğin onuruna yaraşır bir şekilde mesleğe hazırlanmaları, bu süreçte güvenceli koşullarda çalışabilmeleri için çıraklara dahi zorunlu olan ücretin stajyer avukatlar için de getirilmesi mutlaka gerekmektedir. Stajyer avukatların ücretsiz iş gücü olduğu varsayımıyla, avukat da olamadıkları için, sigortalı başka bir işte çalışmalarının yolunun açılması mevcut durumu daha çıkmaza sokacaktır.

Siz bu düzenlemeyle şunu kabul ediyorsunuz: “O kadar hukuk fakültesi açtık, ihtiyaç ve istihdam fazlası avukat sayısıyla karşı karşıyayız; bu durumu kabul ediyoruz. Avukatlık mesleğinin itibarı azaldı, bunu da kabul ediyoruz.” diyorsunuz. Bununla birlikte, avukat stajyerler ücretsiz iş gücü hâline geldiler ve geniş iş tanımlarıyla her şeyi başarmaya çalıştıkları rekabet içerisinde kaldılar. Güvenceli çalışma koşullarının önüne, stajı bittikten sonra...

(Uğultular)

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Turan Bey, dinlerseniz, yani insicamım bozuluyor. Zaten bu iş alt komisyona gidiyor arkadaşlar, Ramazan Bey dedi ki 1’inci madde için “Bu madde sıkıntılı.” Kaldırınca, 2’nci ve 3’üncü madde de... 2’nci de de “Barolarla aramızda bir sıkıntı yok.” diyorsunuz Barolar Birliği olarak. E, ne gereği var bu işin? Tümünden kaldıralım geçelim arkadaşlar, bitirelim geçelim.

Arkadaşlar, siz de tüm bunları kabul edip “Tüm bu sorunlara şöyle bir çözüm sunalım: Bir avukat stajyer en azından ulaşım ve yemek giderini karşılayabilsin diye giyim mağazasında satış danışmanlığı da yapabilir, bir lokantada garson da olabilir.” diyorsunuz arkadaşlar.

Fransız Yazar Moliere’in söylediği “Avukatlar tarih boyu köle kullanmadılar ama hiçbir zaman efendileri de olmadı.” diye baroların bize verip bizim de ofisimize astığımız bir yazı var ya, o yazının zaten Türkiye’de gerçekliği yok. Asıyoruz, asıyoruz, konuşuyoruz; asıyoruz, asıyoruz, konuşuyoruz ama icraatta da bir şey yok. İş alanları daralan avukatlar, sokaklarda hak arama hürriyetini kullanan ve cübbeleriyle yerlerde sürüklenen avukatlar, müvekkili adına savunma yapıp da savunmasında -mesleğini icra ettiği hâlde- suç işlediği iddia edilen avukatlar ve yargılanan avukatlar. Ya arkadaşlar “Anasının babasının ismi sorulmadan yargılanmayan bir avukat, hukuk mesleğini ifa edemez.” diye bir kanı yerleşmeye başladı. Bir avukat arkadaş “Ben yargılanıyorum.” dediği zaman “Bravo sana, avukatlık yapmışsın.” deme kanaati oluşmaya başladı bende çünkü bu Türkiye Cumhuriyeti’nde hukuk devleti yok, demokrasi yok. “Yargılanmayan avukat, görevini yapamayan avukat anlamına gelir.” diye bir kanaat şu anda oluşmuşsa düşünün bu demokrasi iklimini.

Yani, iktidarınız güvencesiz çalıştırmayı özendirmekle kalmayıp güvencesiz çalışmayı bununla kanunlaştırıyor arkadaşlar. Bu düzenleme de naylon stajın söze dökülmüş hâlidir. Düzenlemeyle birlikte, bir kamu hizmeti olan avukatlık niteliksizleştiriliyor yani bu kelimeyi bile kullanamıyorum, görüyor musunuz? Çünkü nitelik kalmadı ki bu kelimeyi kullanalım yani avukatlık mesleğinin niteliği kalmadı. Vele ki bu düzenleme tüm yaraları saracak, avukat stajyerlerin tüm dertlerine çare olacak, o zaman da kamu kurumlarında çalışanların ücretsiz izne çıkarak geçirdikleri bu süreç, özel bir yerde sigortalı olarak uzaktan ve esnek çalışma modellerinde çalışanların ücret alarak geçirdikleri bir süreç hâline dönecek, dolayısıyla eşitlik ilkelerine aykırı bir durum var burada. Yani Anayasa’nın

yine 10'uncu maddesindeki -benim dün ezberimde olan ama okurken Anayasa'ya uygun olsun diye okuduğum 10'uncu maddesine- eşitlik ilkelerine aykırı. Bir taraftan, ücretsiz olarak kamuda çalışıyor, bir taraftan ücretini alıp da özelde bulunuyor.

Son olarak, bu durumda siz kamu kurumlarında çalışanları ve stajyer avukatları ücretsiz iş gücü olarak gören işveren avukatlara ne yazık ki göz kırpmışsınız arkadaşlar. Yani bu işveren avukatlar var ya, şimdi, adam gidiyor, bir yerden... Eskiden -yanlış anlamayın, Kıbrıs mezunu var mı içinde, bilmiyorum ama- bizim zamanımızda Kıbrıs'tan mezun oluyordu ya da başka hukuk fakültelerinden, yanında 20 avukat çalıştırıyordu, AKP'den de TÜRK TELEKOM ya da başka bir şeyi alıyordu, Allah... Sabah gelmez, akşam gelmez; 20 avukat, işveren avukatlar... Yani bu düzenlemede işveren avukatlara da göz kırpmak istemişsiniz. Ancak bu düzenleme, getirdiğiniz ücretsiz izin meselesi de dâhil, nereden tutarsanız tutun hukuka uygun bir durumda değil. Bu nedenle arkadaşlar, çekin şu düzenlemeyi, çekin de gidelim şu Genel Kurulda çalışmalarımıza devam edelim.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bir kanunu yaparken öngördüğümüz tehlikeler varsa telafi etmemiz lazım. Yani göz göre göre bir kanunu eksik, yanlış ya da öngörülebilir tehlikeleriyle beraber “Biz yaptık, oldu.” şeklinde sunmamız doğru değil. Buradaki bu görüşmelerimiz de bunu olgunlaştırıyor tabii bu anlamda.

Şimdi, bu kanunun bir defa teknik olarak sıkıntıları var yani bu kanunda getirmiş olduğumuz düzenleme 5'inci maddedeki avukat veya engelli hükmüyle çelişir hâle geliyor, 11'inci maddenin kendi içinde çelişkiler taşıyor falan. Yani önceki kanun-sonraki kanun ilişkisi ya da özel kanun-genel kanun ilişkisi şeklinde baktığımız zaman, bu kanunu böyle koyduğunuz zaman avukatlıkla birleşmeyen işlerle alakalı bir konuyu da tümüyle ortadan kaldırmış hâle gelebilirsiniz. Yani “Herhangi bir işte sigortalı çalışmak” dediğiniz zaman, avukatlık stajı döneminde avukatlıkla bağdaşmayan işleri de kapsama almış gelmiş hâle gelebilirsiniz bu tanımlama içerisinde çünkü bu sonraki kanun ve diğerine göre özel olarak gelmiş bir kanun. Bu böyle bir tehlike yaşıyor, bunu bir defa düzeltmek lazım. Belki “...falan hükümler saklı kalmak kaydıyla.” diyerek yeni bir teknik ibareyle hayata geçirmek gerekir.

İkincisi “sigortalı” terimi herhangi bir sosyal güvenliğin çatısı altında olmak demektir. Bir Amerikan sigorta şirketinde de sigortalıysa bu kardeşlerimiz, buradaki “sigortalı” tanımı içerisine mi girecekler? Yoksa bizim mevcut kamusal sigorta kavramımız mı tarif ediliyor? Tarif ediliyorsa onun da teknik olarak doğru tarif edilmesi lazım, buradan çıkılması lazım. Yani bir şahıs özel sigorta yaptırmış olabilir, bu kapsama mı alacağız bu özel sigortayı? “Sigortalı” demek çok daha geniş bir kavram olduğu için burada dikkatli kullanmamız gerekiyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Özel sigortayla çalışmak mümkün mü, değil herhalde? Sadece SGK kapsamında...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, herhangi bir işte özel sigortalı da gösteriliyor olabilir, buna engel yok. Yurt dışı produktörlükler falan var mesela, adam temsilciliğini yapıyor burada, yurt dışında bir şirketin produktörü olarak orada güvenliği sağlanmış oluyor, uluslararası anlaşmalar var. Bu kısma dikkat çekmek için söyledim yani “Yaptık, oldu.” falan diye çıkarırız, hâlbuki üç beş kelimeyle bunun doğrusunu tariflemek mümkün burada.

İki tehlikeyi anlatmaya çalıştım; biri, avukatlıkla bağdaşmayan işler anlamında, burada önceki kanun-sonraki kanun, özel kanun-genel kanun ilişkisi anlamında baktığımızda bu madde staj döneminde avukatlıkla bağdaşmayan işleri bertaraf eder hâle gelebilir ileride ya da bu şekilde yorumlanır şekli itibarıyla; sıkıntı yaratabileceğini düşünüyorum. Şimdi, esas bakılması gereken ikinci nokta burada şu: Kanun çıkaracağız kamu yararına. Burada kamu yararı nedir? Burada kamu yararı iyi hukukçu olmak, iyi avukat olmak meselesidir, değil mi? Kamunun yararı budur burada; avukatın iyi avukat olması, iyi avukat olarak yetişmesi meselesi. Bu şekliyle herhangi bir işte çalışıyor olmayı işin önüne koyup başka tedbirler almadığımız zaman mesleğin içini boşaltır hâle gelebiliriz. Ben bir işte çalışıyor olurum, çok da staja devam etmem gerekemeyebilir. Hâlbuki hukuk fakülteleri avukat yetiştirmez, hukuk fakülteleri hâkim de yetiştirmez, hukuk fakülteleri -şimdiki yeni düzenlemeyle bunu mümkün kıldık- noter kâtabi falan filan, bunları da yetiştirmez; hukuk fakülteleri hukukçu yetiştirir, hukuk formasyonu verir. Hukuk formasyonu bu mesleklerin en önemli altyapısı. Zaten orada da sıkıntı olduğunu söylüyoruz. Birinci ayak sıkıntılı zaten. “Artık hukuk fakülteleri hukuk formasyonunu doğru veremiyorlar.” sıkıntısını burada tartıştık, avukatlık mesleğine getirdiğimiz sınav dâhil olmak üzere sürekli tartışıyoruz. Kimin ayıbı? Herkesin ayıbı canım, bu saatten sonra ayıbı tartışmanın bir âlemi yok. İki basamak var avukatlık meselesinde, birinci basamak sıkıntılı, bari ikinci basamağı doğru kurgulayalım. İkinci basamak, stajın içerisinde avukatlık mesleğinin gerçekten öğrenilmesi meselesidir. Avukatlık mesleği, tali bir meslek olarak öngörülemez staj süresince. Avukatlık mesleği asli bir meslektir. Bir başka mesleği yaparken “Ben de kenardan avukatlık mesleğini öğreneyim.” mantığıyla kanun yapamayız. Burada yapmamız gereken ana düzenleme bana göre şu olmalı: Bir, istisnasız güçlü sosyal devlet tarifi üzerinden yürümek zorundayız. Bir hâkim -dün burada söylemeye de çalıştık- hâkimlik mesleğini edinecek olduğu süre içerisinde, nasıl hâkim aday olarak o mesleğe başlamış olanların -üçte 2’si ya da bilemiyorum, hâkim arkadaşlarımız çok daha iyi bilir- belli bir kısmıyla, sadece o mesleği öğrenecek olduğu anda, kısmen de bir ferah öğrenme modeli önüne koyuluyor ise, bir avukat da eğer münhasıran bu mesleği öğrenme yoluna girmişse -avukatlık stajının anlamı budur, münhasıran bu mesleği öğreneceğimiz anlamını taşır ve birincil meslektir orada avukatlık, bir başka mesleğin tali mesleği değildir- o zaman, sosyal devlet çatısı altında, belli ölçüde teminat altına alınması gerekir. Şunu unutmamamız gerekir: Bu ülkede 10 milyondan fazla işsiz insan yaşıyor. Bu avukat stajyerlerin bir kısmı, o işsiz ailelerin parçası olabilir. Bu ülkenin yüzde 40’ından fazlası asgari ücretle geçinen insanlardan oluşuyor. Bu avukat stajyerlerin bir kısmı, aileleri asgari ücretle geçinen ailelerden geliyor olabilir. Bu ülkenin yüzde 70’inden fazlası yoksulluk sınırının altında yaşıyor; yoksulluk sınırı 15 bin lira bugünün parasıyla. Bu avukat stajyerlerin hemen hemen yüzde 90’ı -sayabilirim- bana göre, görebildiğim kadarıyla, o yoksulluk sınırının altında yaşayan ailelerin çocuklarıdır. Eğer biz güçlü bir sosyal devlet tarifi yapmak istiyor isek ve avukatlık mesleğini kamu yararı gözeterek doğru düzgün bir zeminde hazırlamak istiyor isek bu meslektaşlarımızı ayırtırmamız gerekiyor. Burada, hukuk fakültelerinin yılda 20 bin civarında mezun verdiğini söyledi konuşmacılar. Bunların tamamının avukatlık yapacağını düşünmüyorum, avukatlık stajı yapmak zorunda olduğunu da düşünmüyorum; bu -tahmin ediyorum- 10 bin civarında, 15 bin civarında bir şeydir, bunu asgari ücretle çarptığımızda Türkiye bütçesine çok önemli bir yük getirmez. Türkiye Cumhuriyeti, her vatandaşının asgari anlamda yaşamını zaten teminat altına almakla, Anayasa’daki sosyal devlet ilkesi gereği teminat altına almakla mükellef. Siz, avukatlık stajı döneminde tüm avukat stajyerlerine bugünkü asgari ücretle bir para vermeye kalktığınızda -dün, bunun belli ölçüde ironik karşılaştırmasını yaptım. Başka yerlere verdiğiniz paralara göre çok olağanüstü bir para değildir bu- bu karşılanabilir. Burada düşünülmesi gereken budur.

Kamuda çalışanlarla alakalı düşündüğünüz... Yani saikiniz güzel, doğru; kamuda çalışanlar, çalışma süreleri içerisinde stajlarını doğru düzgün yapabilsinler ama o da bu sorunu tam çözer bir şey değil. Avukatlık stajını sadece bir yıl diye düşünürseniz, bir yıl ücretli izin ya da askı dönemi diye düşündüğünüz zaman bu böyle olmayabilir; bir hâkim, stajı tekrarlatırabilir; bu mümkündür, yeterli bulmayabilir, çeşitli sebeplerden dolayı “Bunu tamamlattırın.” diyebilir; şimdi, bu, bir arkadaşımızın stajda başarısız olması anlamına gelmeyebilir. Yanında staj yaptığı hâkim şunu da düşünebilir: Mesela, yirmi gün izinlidir, ona yeterli emek verememiştir “Ben iyi yetişmesini istiyorum, tekrarlatırmak istiyorum.” da diyebilir; buna engel yok yani. O anlamda, çeşitli sağlık sorunlarıyla karşılaşabilme ihtimaline binaen, bulunduğu yerde stajın tekrarlanma ihtimaline binaen, mevzuata uygun stajdan sayılabilecek tüm süresinin buraya şerh edilmesi gerekir; yoksa, Devlet Memurları Kanunu’nda var olan hükmü burada tekrarlayıp işte altı ay-altı ayı bir yıla çevirip ondan sonra, biz bir yıl sizi izinli saydık, üzerine de sadece stajın askı süresi ve bilmem neleri koyduk dersiniz bu, ihtiyacı karşılamayabilir. Bunları neden söylüyorum? Kanunu yaparken eksik yapmayalım ya yani doğru bir dille yapalım, herkesin sorunu çözümlensin. Yarın, milletin böyle bir sorunla karşılaşabilme ihtimalini burada düşünebiliyorsak bunu bertaraf edelim. O zaman şu söylenebilir: Askı süresi dâhil stajda sayılacak -ya da başka, arkadaşlarımızın da eksik tanımladığı neyse- o sürelerle ilişkin bu izinli sayma söz konusu olabilir, onların kurumlarından aldıkları hakları korunabilir -az önce verdiğimiz teklif gibi- ve onun üzerinden çözümler üretilebilir.

Çok uzun tutmak istemiyorum yani kanunun teknik yanıyla alakalı getirmek istediğim model şudur: Sadece kamu çalışanlarını değil, hiç kimseyi kimsenin eline bırakmadan “Avukat yanında şu kadar mı bu kadar mı kazanacak?” demeden -ki avukat yanında yaptığınız zaman da onu primden düşürmeniz gerekiyor, gelir vergisinden düşürmeniz gerekiyor, başka düzenlemeler yapmanız gerekiyor ki ona rağmen, çok adaletli olmayabilir- devlet, avukat stajyerlerini Anayasa’daki sosyal devlet ilkesi gereği staj süreleri boyunca asgari ücretle ücretlendirebilir. Münhasıran staj yapmasını isteyebiliriz çünkü hukuk fakültelerinde zaten zayıf eğitim veriliyor, avukatlık eğitimi staj döneminde alınması gereken bir eğitimidir. “Avukatlık eğitimi alsa da olur, almasa da olur.” şeklinde “Bir şekilde, bir yerde sigortalı olsun.” tarifi doğru değildir, avukatlık mesleğinin içini boşaltan tariftir. Bu dediğimiz uyarılar dikkate alınarak yeniden bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Zeybek, buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Arkadaşlarla ortak bir noktada buluşma aşamasına geldik yani benzer düşünceler...

Değerli arkadaşlarım, gerçekten, Türkiye’de gerek hukuk fakültelerinin çokluğu gerekse yeterli eğitimin olmaması, liyakatte, daha doğrusu yargıda çok ciddi bir sorun hâline geldi. Bu, yargının üç ayağı için, hangi ayağı olursa olsun her ayak için çok ciddi bir sorun yani iddia makamı için de savunma makamı için de karar makamı için de ciddi bir sorun. Bunun için, ben, açıkçası bu maddenin bu sorunu daha da artıracığını düşünüyorum yani zaten bir sorun içerisindeyiz, eğer bu 1’inci madde bu şekilde yasalaşacak olursa bu sorunu daha da çok artıracaktır. Ben, staj dışı çalışmaları değil, stajyerler için stajı zorunlu hâle getirmek gerektiğine inanıyorum.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tabii.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Kesinlikle.

Ama -arkadaşlarım ifade etti- hiç olmazsa makul bir asgari ücret düzeyinde bir ücret vereceksin. Dün, Barolar Birliği Başkanımız da söyledi, devlete şu kadar bir maliyeti var bunun dedi; çok az bir şey yani hiç öyle “Ya, bu nasıl ödenecek?” falan diyecek kadar değil. Onu vereceğiz stajyerlerimize “Zorunlu.” diyeceğiz, mesai saatleri içinde -işte adliyede olsun, avukat arkadaşların yanında olsun- günlük gelecek. Gerçekten, belki teorik olarak birtakım şeyler öğreniliyor yeterli olmasa da ama pratiği görmeden kesinlikle başarılı olmak mümkün olmuyor. Ben, özellikle, bu açıdan değerlendirilip... Hakikaten, bu maddenin bu hâliyle geçmesinin bütün yargı açısından daha sakıncalı olacağını düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Erel, buyurun.

AYHAN EREL (Aksaray) – Teşekkürler Başkanım.

1’inci maddenin bu hâliyle, kamuda çalışan hukuk fakültesi mezunu gençlerin veya staj yapmak isteyen hukukçuların hiçbir işine yaramadığını bir kez daha ifade etmek istiyorum. Ya, mademki hukuk yeterlilik sınavı yapılacak, hukuk yeterlilik sınavında yeterli puanı alan herkes diğer hâkim, savcı adayları gibi Adalet Akademisinde staja tabi tutularak hem özlük hakları bakımından hem de ücret bakımından onlara haklar sağlanarak stajlarının kolayca yapılabilceği kanaatini taşıyorum. Bu aşamada bu uygulama mümkün değilse en azından -daha önce de arz ettiğimiz gibi- kamuda çalışan hukuk fakültesi mezunu olup staj yapmak isteyenlerin altı ayının ücretsiz izin, altı ayının ise kurumunda bir avukatın yanında, kurumunda avukat yoksa başka bir kurumda görevlendirilerek staj yapacak şekilde, bu da mümkün değilse mesai saatlerinin staj yapacak şekilde ayarlanması gerektiği kanaatindeyim. Şimdi, özelde çalışan hukuk fakültesi mezunlarına sigortalı bir işte çalışarak staj yapma imkânı sağlıyorsunuz, o zaman, ücretsiz izne ayrılan, kamuda çalışan hukuk fakültesi mezunu bir gence kendi şartlarına uygun olarak staj dışında başka bir yerde sigortalı olarak çalışma imkânı getirmeyi niye düşünmediniz? Yani en azından ekonomik olarak, bu, kendisine bir rahatlama sağlar yani siz özel sektörde çalışan hukuk fakültesi mezunu gence “Sigortalı olarak çalış, stajını da yap.” diyorsunuz ama kamuda çalışıp hukuk fakültesi mezunu olanı ücretsiz izne ayırıyorsunuz, ücretsiz izne ayırdığınızda da çalışma imkânı vermiyorsunuz. O zaman, orada bir düzenleme yapılarak ücretsiz izinde olduğu sürede en azından çalışabilme imkânı verilerek... Hayatını devam ettirecek; çoluğu var çocuğu var, ev kirası var, bakmakla yükümlü olduğu insanlar var. Ya, bunları hiç düşünmüyor musunuz? Ali Bey, dün, çok keskin bir şekilde ifade etti. Bir empati yapın yani o adamların yerine koyun kendinizi. “Okumasaydı.” öyle bir şey var mı ya? Okumuş, hepimiz okuduk; dirsek çürütmüş, emek vermiş.

Bir kez daha, Komisyonun bunu dikkate almasını özellikle rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Ünal Demirtaş, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Stajla ilgili bir düzenlemeyi, avukatlık stajıyla ilgili bir düzenlemeyi konuşuyoruz. Staj ne demek? Önce onun bir tanımını ifade etmek istiyorum. Türk Dil Kurumuna göre Fransızca bir kelime “staj.” Diyor ki: “Herhangi bir meslek edinecek olan kimsenin geçirdiği uygulamalı öğrenme dönemi.” birinci tanımı bu; ikincisi “Bir kimsenin meslek bilgisini artırmak için bir kurumun bir veya birçok bölümünde çalışarak geçirdiği dönem.” Açık ve net. Peki, getirilen düzenleme ne diyor? Diyor ki getirilen düzenleme: Herhangi bir işte çalışsın ama o arada da stajını yapsın.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Boş zamanlarında staj yapacak.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Nasıl yapacak peki? Yani bir işte çalışırken, kamu kurumunda veya özel sektörde çalışırken bu uygulamalı eğitimi nasıl gerçekleştirecek, öğrenme dönemini nasıl gerçekleştirecek? Maddenin içeriğinde böyle bir şey var mı? Yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Fiilen engel olmayacak bir iş olacak.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Yani şimdi, bakın, fiilen engel olmayan... Nedir mesela fiilen engel olmayacak bir iş? Ya, nedir bu? Şimdi, örnek veriyorum: Kamu kurumunda sabah dokuz akşam beş mesai zorunluluğu yok mu arkadaşlar? Yani bu insan gidecek -örnek veriyorum- vergi dairesinde memur, vergi dairesinde iş yapmayacak mı?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Akşamları “call center”da çalışırsa olur.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Örnek veriyorum, veya işte başka bir yerde, şirkette iş akdiyle çalışıyor. Arkadaşlar, bakın, stajla yüzde yüz bağdaşmayacak bir şey bu. Bu olmaz, bakın.

Öte yandan, bakın, arkadaşlar, bizim avukatlık mesleği kamu niteliğini haiz bir meslek. Biz, özellikli bir iş yapıyoruz, yargının üç ayağından birisiyiz. Yani bakın, hukuk fakültelerini çoğalttınız, yanlış hatırlamıyorsa 80’in üzerinde vakıf üniversitesinde hukuk fakültesi var ve binlerce öğrenci, her yıl yaklaşık 20 bin öğrenci mezun oluyor ve kalitesiz ve nitelsiz bir hukuk eğitimi var. Acı gerçek, ya, bizim dönemimizde... Buradaki birçok arkadaşımız işte, Ankara, İstanbul, İzmir, Konya, Diyarbakır ve o tür yerlerden mezun olduk, değil mi arkadaşlar? Ama şimdi, bakın, kalitesiz bir hukuk eğitimi olduğunu hepimiz biliyoruz ve görüyoruz. Yani uygulamanın içinden geldik. Yani bugün, basit bir dilekçeyi yazamayan birçok meslektaşımız var, basit bir dilekçeyi. Bugün, ara karar yazamayan yargıçlarımız var, mütalaa veremeyen savcılarımız var.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Karar yazamıyor karar.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Karar yazamıyor, karardan da vazgeçtim ara kararı yazamıyor, hüküm kuramıyor. Yani dün, Süleyman Vekilimiz, Genel Başkanımıza verilen bir tedbir kararı... Yani böyle acayip acayip işler oluyor. Bakın, bu, neden kaynaklanıyor? Bu, kalitesiz bir hukuk eğitiminden... Temeli, her şeyden önce, kalitesiz bir hukuk eğitimi var. Yani bu, hâkim olmuş, bu, savcı olmuş, bu, avukat olmuş, fark etmiyor, kalitesiz hukuk fakültelerinden mezun olan kalitesiz hukuk uygulayıcıları var. Şimdi, staj bir yıllık bir dönem, değil mi arkadaşlar? Yani bir ara dönem, bir geçiş dönemi -az önce de ifade ettim- yani uygulamalı öğrenme dönemi. Şimdi, bir kişi bir mesleği icra ederken -kamuda veya özel sektörde- nasıl avukatlık mesleğini öğrenecek? Arkadaşlar, avukatlık mesleği ciddi bir iştir çünkü yargı ciddi bir iştir. Bu uygulama, bakın, avukatlık mesleğini küçültücü, incitici bir uygulamadır. Biz, mesleğimize -burada birçok arkadaşımız, Rafet Bey savcılık kökenli- bakın, bu staj meselesiyle ilgili bu düzenleme geçerse hakaret etmiş olacağız, küçültmüş olacağız. Avukatlık mesleği, arkadaşlar, boş zamanlarda yapılacak bir iş değildir, böyle olmamalıdır. Bunu burada bulunan, ben hukukçuyum diyen hiç kimsenin kabul etmemesi gerektiğini düşünüyorum. Efendim, ben devlet memuruyum. Tamam, güzel, size bir hak verilmiş. Siz bir yıl boyunca ücretsiz izne çıkabiliyorsunuz. Efendim, ben orada çalışayım, işimi devam ettireyim, sonrasında da, bir sene sonra da işte, o arada avukatlık ruhsatını da alayım, yanımda dursun. Bir tercih yapacak kişi. Bir tercih yapacak, diyecek ki: “Ben devlet memuru olarak mı devam edeceğim, yoksa ben avukat olarak mı devam edeceğim?” Avukatlık ciddi bir iş, boş zamanlarda yapılan bir iş değil. Avukatlık ruhsatı da bir sertifika değildir arkadaşlar, bir hobi işi değildir.

Şimdi, bakın, bu düzenleme, avukatlık ruhsatını bir hobi işine döndürüyor; boş zamanlarda yapılan, hatta hiç devam zorunluluğu olmayan bir şey. Ya, böyle bir şey yok. Nasıl uygulayacak? Yani işte, az önce, Ramazan Bey -gerçekten tebrik ediyorum kendisini, iktidar partisinde olup da bu şekilde doğruları söylemek cesaret ister- bu kanun teklifinin aleyhine konuştu, bu maddenin aleyhine konuştu, tebrik ediyorum kendisini de, doğruları söyledi.

Bakın, hepimiz icra dairelerine gidip icralarda öğrenmedik mi işin pratiğini? Mahkeme salonlarına gittik, birçoğunda birçok yargıç arkadaşımız devam zorunluluğu getirdi -getirmeyenler de vardı- görmedik mi uygulamanın ne olduğunu? Yani hukuk fakültesi öğrenimi devam ederken bunları görme imkânımız var mıydı? Değerli arkadaşlar, avukat yanında çalıştık hepimiz, stajyerlik yaptık ve dilekçe yazmayı orada öğrendik; daktiloyla dilekçe yazılmasını, bilgisayarla dilekçe yazılmasını oradan öğrendik. Şimdi, bir kişi, hiçbir şekilde avukat yanında staj yapmadan, adliyedeki o tozu yutmadan, mahkeme kalemlerini göremeden nasıl avukat olacak? Yani benim aklım hayalim almıyor arkadaşlar, böyle bir şey yok. Bu, mesleğimize gerçekten son derece zarar verici bir şey ve incitici bir şey, küçültücü bir şey. Burada “Ben hukukçuyum.” diyen, “Avukat kökenliyim.” diyen hiç kimsenin bu maddeye “evet” oyu vermemesi gerektiğini düşünüyorum. Bu, olmaz.

Arkadaşlar, doktorluk, bakın, doktorluk saygın bir meslek değil mi? Batılı ülkelerde doktorluk ne kadar saygın bir meslekse, avukatlık da o kadar saygın bir meslek. Neden? Çünkü kuralları var ve o kurallara herkes uyuyor. Bizim burada şu anda doktorlar staj yapmadan, intern olmadan doktor olabiliyor mu arkadaşlar? O zaman burada yapılması gereken şu: Eğer bu kamuda çalışanlara ve özel sektörde çalışan, iş akdiyle çalışan kişilere bu hak verilecekse, mesleğimiz bu kadar küçültülecekse o zaman şöyle yapalım; avukatlık stajını ortadan kaldıralım. Hukuk fakültesini bitiren herkes avukatlık ruhsatı alsın, direkt verelim yani staja ne gerek var o zaman? Bu düzenleme bu demek yani “Avukatlık stajını yapmasın bu arkadaşlar, adliyenin tozunu yutmasın, hiçbir şekilde öğrenmesin ondan sonra da gitsin vatandaşın hakkını savunsun.” Nasıl savunacak?

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Hukuk fakültesini dışarıdan bitirsin.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Arkadaşlar, yok böyle bir şey. Bu, yanlış. Bakın, mesleğe ihanettir bu düzenleme. Bizim kamuda çalışan arkadaşlarımızın gönlü hoş olacak, böyle bir şey yok. Böyle bir şey yok arkadaşlar, ben bunu kabul edemiyorum. Mesleğimize ihanet olarak kabul ediyorum, mesleğimizi incitici bir düzenleme bu değerli arkadaşlar.

Peki, arkadaşlar stajyerlerimizin sorunları yok mu? Var. Şimdi, bakın arkadaşlar size de gelmişlerdir, bazı stajyerler özel hukuk mezunu olan genelde stajyer adayları staj yapacak avukatlık bürosu bulamıyor.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Büro bulamıyorlar, evet.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Büro bulamıyorlar. Bir gelir elde etmek istiyorlar ve kimse gelir vermiyor. Neden biliyor musunuz arkadaşlar? Avukatlarımızın durumu iyi değil. Bir araştırmaya göre avukatlarımızın yüzde 74’ü yoksulluk sınırının altında, açlık sınırının altında bir gelirle büroları idame ettirmeye çalışıyorlar ve yanlarında bir kişi istihdam edecek ekonomik imkânları yok; onun için stajyerlere para veremiyorlar. Ama bu sorun önümüzde duruyor; madem bu kadar çok stajyer var, bunu çözmemizin yolu var. Nedir bu? Kamunun, gerekirse yargı üzerinden bir fon elde etmesi, ne bileyim, harçlar üzerinden bir fon elde etmesi ve bu şekilde bu stajyerlerimizin en azından kendi yaşamlarını idame ettirebilecek bir güvenceye kavuşturulması gerekir. Bunu elbette savunuyoruz ama bu arkadaşlarımızın staj yapmamasını sağlayacak bir düzenleme olmamalıdır değerli arkadaşlar.

Benim naçizane görüşüm bu yönde. Çok yanlış görüyorum bu düzenlemeyi. İktidar partisinde de farklı görüşlerin olduğunu görüyorum. Eğer bu düzenleme yeniden bir değerlendirilirse stajyerlerimizin ekonomik gücünü, ekonomik geçimini sağlayacak bir düzenleme getirilirse memnun oluruz diye düşünüyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, çalışma ve sigortılılıkla ilgili dile getirilen tereddütler var. Barolar Birliğinin bu konuda söz talebi vardı; hangi işler staja engel yani oradaki arkadaşlarımızın tereddüt ettiği, avukatlık mesleğiyle bağdaşmayan hususlar nasıl çözülecek, geçici görevlendirme mümkün olabilir mi -bazı arkadaşlarımız dile getirdi- kamuda çalışanlarla ilgili, özel sigorta durumu yani sigortalı çalışma bakımından, staj süresi, o bir yıl meselesi -burada gerçi teklifte bir yıl diye bir şey söz konusu değil ama- staj süresinden kastedilen nedir, onları netleştirmemiz lazım.

Önce, Barolar Birliği Genel Sekreteri Sayın Veli Küçük.

Buyurun Veli Bey.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkan, sayın üyeler; öncelikle sizleri Türkiye Barolar Birliği adına saygıyla selamlıyorum. Türkiye Barolar Birliğine kayıtlı olarak bugün itibarıyla 165.851 avukatımız var, 25.884 stajyer avukatımız var şu an itibarıyla. Bu güncel bilgiyi özellikle sizlerle paylaşmak istedim.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Ayдын) – Bir daha söyler misiniz?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – 165.851 avukat, 25.884 stajyer avukatımız var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Baroya kayıtlı olanlar bunlar. Tabii, hepsi mesleği yapmıyor olabilirler değil mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Evet, aynen. Sistemde yer alan, UHAP sisteminde var olan mevcut sayılarımız bu çerçevede Değerli Başkanım.

Teklifin 1’inci maddesiyle ilgili Türkiye Barolar Birliğinin değerlendirmesi şu şekildedir: Staj döneminin verimli, başarılı ve hukuk fakültesi eğitimi döneminde alınan bilgilerin yaşama geçmesi noktasında etkili, yoğun ve de deneyime açık bir çerçevede oluşması noktasında önemi çok kıymetli. Düzenlemenin 1’inci maddesi bu anlamda çok ciddi ölçüde sorunlar yaratabilecek içerik taşımaktadır. Yargının üç sacayağı niteliğindeki sav, savunma ve karar mekanizması noktasındaki olanakların Adalet Bakanlığı bünyesinde bir bütçe çerçevesinde ve de yargı hizmetlerinden elde edilen gelirlerden ayrılacak, harçlardan ve diğer gelirlerden ayrılacak bir bütçe çerçevesinde yansıtılması gerektiğini ve de burada sigortalı çalışma unsurunun stajın biraz evvel bahsettiğim amaçlarının ötesine götürülebilecek en olumsuz hâliyle konsantrasyon ve staja odaklanma noktasındaki unsurların tamamını ortadan kaldıracaklarını düşünmekteyiz. Çağdaş ve gelişmiş birçok ülkede staj aşamasında avukatlara bakanlık ve kamu tarafından katkılar sunulmaktadır. Sadece bir tane örnek vermek istiyorum: Almanya’da avukat stajyeri staj aşamasında devletten aylık bazda 900 euro ödenek almaktadır. Buna benzer bir düzenlemenin sistemi daha iyi işler kılacağı kanaatindeyiz. Böyle bir düzenlemenin, böyle bir değerlendirmenin yönetmelikle düzenleneceği ifade edilmekte; yasal zorunluluk, yasal gereklilik gereği bu yönetmeliğin Türkiye Barolar Birliği tarafından hazırlanması gerekiyor. Hangi işlerin stajın yapısına, stajın mahiyetine uygun olup olmadığı ve yaşamsal anlamda, fiiliyatta da sorun yaratacağı noktasında baroların değerlendirme yapabilme, kontrol mekanizması oluşturabilme imkânının da çok zor olacağını hatta mümkün olamayacağını da ifade etmek istiyorum.

Maddenin 2’nci paragrafındaki unsur sayın vekiller tarafından detaylı ifade edildi, uygulamada var olan bir ihtiyacın, aslında çözülmüş olan ihtiyacın belki de kaleme alınması olarak değerlendirilebilir.

Askı süresi, mahkemeler arası değişikliklerin hafta sonuna, tatillere denk gelmesinden kaynaklı uzamalar dolayısıyla zaman zaman sıkıntılar yaşanmaktadır ve barolar arası farklı uygulamalardan kaynaklı uygulamada sorunlar yaşanmaktadır. Onu çözebilecek içeriğe sahiptir ancak bunun da Avukatlık Yasası’nda düzenlenmesi yerine, kamuda görev alanların izinlerini, çalışma esaslarını düzenleyen Devlet Memurları Yasası’nda, genel anlamıyla sadece avukatlık stajına özgü değil de genel anlamıyla diğer meslek alanlarına dair staj unsurlarının da ele alınacağı bir değerlendirmeye yaşama daha sağlıklı geçebileceği kanaatindeyiz.

Üçüncü paragrafta bu maddenin uygulanmasına ilişkin unsurların yönetmelikle düzenleneceği belirtiliyor ama 4’üncü maddedeki “Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.” ifadesiyle beraber orada fiili anlamda başka sorunların da yaşanabileceğini düşünmekteyiz.

Teşekkür ediyorum Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkürler.

Bu yönetmelik yetkisinin kime ait olduğuna ilişkin, Adalet Bakanlığımızdan genel müdür yardımcısı bir açıklama yapsın çünkü soru soruldu.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Avukatlık Kanunu madde 182.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ – Sayın Başkanım, Ahmet Hasan Kılıç, Adalet Bakanlığı Mevzuat Genel Müdür Yardımcısı.

Sayın vekillerimiz ifade etti. Genel Avukatlık Kanunu’nda yönetmeliklerin nasıl çıkarılacağı düzenlenmiş; özel, zannederseniz, bir tane yönetmelikte sadece Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılacağı ifade ediliyor, geriye kalan bütün yönetmelikler Barolar Birliği tarafından hazırlanıyor, Adalet Bakanlığına gönderiliyor, kendi içinde bir mekanizması var. Mevcut, var olan yönetmelik çıkarma yetkisine paralel bir şekilde kaleme alındığını görüyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Diğer konularla ilgili söyleyeceğin başka bir husus varsa... Yok.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Bir de şey açık olmadı, bu “staj süresi” tabiri kurtarıyor mu?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, staj süresi, staj ne zaman başlar, ne zaman biter; bu konuda Barolar Birliğinin görüşü nedir?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Başkanım, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü şu çerçevede: Stajın fiilen başladığı tarihin normalde dikkate alınması gerekir ama barolar arasında farklı uygulamaların olduğunu da görüyoruz. Müracaatla beraber, askıyla birlikte başlatanlar da var, askı süresi sonunda Adalet Komisyonuna yazının yazılmasıyla birlikte de başlatanlar var. Bilhassa kamuda görev alan staj yapacak meslektaşlarımızla ilgili, hukuk fakültesi mezunlarıyla ilgili unsurlarda baroların esnek davrandığını, o bir yıllık ücretsiz izin süresindeki sorunların yaşama geçmemesi noktasında hassas davrandıklarını da görüyoruz. Fiilen başlama tarihinin stajın başlama tarihi olması gerektiği kanaatindeyiz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Adalet Komisyonunda başlanılan gün.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Aynen.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

Çalışma Bakanlığı temsilcilerimiz, kendinizi tanıtırsanız...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ZAFER CENGİZ – Çalışma Bakanlığı Hukuk Müşaviriyim. Sosyal Güvenlik Kurumundan genel müdür arkadaşımız da burada, İŞKUR’dan da arkadaşlarımız burada, bir heyet olarak geldik.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ZAFER CENGİZ – Şöyle bir ön açıklama yapmakta fayda görüyorum. Çalışma ve sosyal güvenlik hukuku tekniği açısından, özellikle 1’inci maddenin birinci fıkrasındaki “sigortalı olarak çalışılması” ibaresinin daha teknik, hukuk tekniğine, sosyal güvenlik hukuk tekniğine uygun olarak yazılmasının birtakım ihtilafları önleyeceği kanaatindeyim. Şöyle ki “sigortalı sayılan” dediğinizde 2008’den sonra kamu görevlileri de sigortalı sayılıyor çünkü 4’üncü maddenin birinci fıkrası (c) bendi kapsamına giriyor, o nedenle. Diğer taraftan, sigortalı sayılan banka çalışanları var geçici 20’nci madde kapsamında. Şimdi burada hep konuşulurken “sigortalı sayılanlar” derken hep 4/A kapsamında gibi değerlendirme yapıldı hâlbuki uygulamada “sigortalı sayılanlar” dediğinizde esnaflık faaliyeti olarak ifade edilen 4/B’nin de bu kapsamda alınması söz konusu olabilir. Benim, hukuk tekniği açısından, takdir buyursanız sadece öneri olarak veya düşüncemi şöyle ifade edebilirim: “5510 sayılı Yasa’nın 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bendi ile geçici 20’nci maddesi kapsamında sigortalı sayılanlar” ibaresi kullanılırsa ileride ihtilafları önlemek açısından çözüm oluşturacağını düşünüyorum. Bu, tamamen Bakanlığın görev alanı kapsamındaki bir değerlendirme, diğer hususlarda değil.

Bir de ikinci fıkrada malumunuz “müstaflı sayılma” diye devlet memurluğunda bir kurum var, bu süreç içerisinde dile getirildiği gibi gecikmeler söz konusu olabilir, o nedenle “İlgili birimlerce ücretsiz izin verilir.” derken “ilgili birimlerce”den sonra gelmek üzere “avukatlık ruhsatnamesi alınincaya değin ücretsiz izin verilebilir” diyebiliriz.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Staj bitim belgesi mi ruhsat mı? Çünkü orada iki ayrı süre var.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ZAFER CENGİZ – Avukatlık ruhsatnamesi alınınca iş bitiyor, oraya kadar denilebilir. Şu açıdan fayda görüyorum...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Staj bitim belgesi alınınca staj biter, ondan sonra ruhsatın...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ZAFER CENGİZ – O da olabilir teknik olarak.

Şu açıdan fayda sağlayacağını düşünüyorum çünkü devlet memurlarında hem 2008’den önce girenler hem 2008’den sonra girenler açısından şöyle bir durum var: Devlet, ücretsiz izne ayrılan memurun bir yıl süreyle GSS primini ödüyor ama tamamen özel, hiçbir yerde çalışmayan GSS primini de Türkiye Barolar Birliği ödüyor. Şimdi, iş uzarsa şöyle bir karışıklık olacak -uzadığında- bir yerde birinci yıl bitecek, devlet GSS primini kesecek, ondan sonra Türkiye Barolar Birliğinin devreye girmesi gibi bir durum olacak. Bunu bu şekilde ifade edersek GSS primini o zaman devlet, bu memura staj bitim belgesi alınca kadar ödemek durumunda kalacak, arada sağlık sigortası olmayan bir dönem söz konusu olmamış olacak diye düşünüyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ZAFER CENGİZ – Ama teknik uygulamalara yönelik açıklamaları da ilgili Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürlüğümüz yapacaktır.

Arz ediyorum efendim.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Pardon, bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Bilgiler çok değerli, teşekkürler.

Şimdi, başka bir yerde 4 (a) ve (b) anlamında çalışan olarak düzeltelim çünkü bu madde böyle çıkarsa anladığım kadarıyla kamuda çalışanları da kapsayacak. 4 (a), (b) ve geçici 20'nci madde kapsamında birisi çalışıyor, sigortalı. Bir de gidiyor adliyede çalışıyor; altı ay boyunca yazı işleri müdürüne yardımcı olmak zorunda. İkinci altı ayda da gidip bir avukat yanında çalışacak, onun verdiği işleri yapmak zorunda. O zaman burada bir “sahte sigortalılık” tam belki karşılamıyor ama sigortalı olarak başka bir işte gözükmüyor ama başka bir iş yapıyor. Bu, sigorta hukuku anlamında bir sakınca yaratmaz mı, bir?

Bir de bu özel soru, cevap vermek zorunda değilsiniz: Hukuk müşaviri olarak avukatlık ruhsatınız var mı?

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ZAFER CENGİZ – Var.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Çok güzel. Bazı hukuk müşavirlerimizde hukuk...

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ZAFER CENGİZ – 91'de aldım.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Yok, bazı hukuk müşavirlerimizin -hukuk müşaviri oldukları hâlde- avukatlık ruhsatnameleri yok, onları çok ilgilendiriyordu bu madde, o yüzden sormak istedim.

Teşekkür ederim.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI HUKUK MÜŞAVİRİ ZAFER CENGİZ – Sizinle dönem arkadaşısınız Ankara Hukuktan.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – A, çok güzel.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Sayın Başkanım, Komisyonun değerli üyeleri, değerli hazırun; Sosyal Güvenlik Kurumundan Sigorta Primleri Genel Müdürü Savaş Alıç.

Ben de Hukuk Müşavirimizin dediklerinde çok da tekrara kaçmadan, teyit amaçlı açıklamaya çalışacağım. “Sigortalı olarak çalışılması” ibaresinin netleştirilmesi, evet, daha sağlıklı olur kanun tekniği açısından da. İkinci fıkrada kamu görevlileri açısından, onlar zaten 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında zorunlu olarak sigortalı sayıldıkları için yukarıda birinci fıkrada, 4'üncü madde birinci fıkra (a) ve (b) bentleriyle beraber, geçici 20'nci madde, sandıkların kapsamındaki çalışanları da dâhil edecek şekilde sigortalı çalışmayı buraya koyarsak birinci fıkra daha sağlıklı olur diye düşünüyorum Sosyal Güvenlik Kurumu uygulamaları açısından.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, teklif verenin buradaki niyeti bir mesleği yaparken staj da yapabilmesi. Şimdi bu bahsettiğiniz, işte, 5510'un şu maddeleri falan diye burada sınırlama yaptığımız zaman hariçte kalacak olan meslekler olacak. Dolayısıyla bunu iyi formüle etmek lazım.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sigortalı kavramı da ona tam denk gelmiyor, mesele o.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Şöyle Başkanım...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Kavram sıkıntılı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yani şimdi biz, 5510'un 4 (a), (b) dediğimiz zaman yani buna...

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Başkanım, dışarıda kalan olmaz. Dışarıda kalan olmaz, şöyle: Şimdi, avukatlar 5510 öncesinde 506 sayılı Kanun’un topluluk sigortası uygulamasında yani bugünkü 4/A kapsamında sigortalıydı. 1/12/2008 sonrasında kendi nam ve hesabına bağımsız çalışma kabul edilerek -serbest meslek kazancı elde ediyorlar diye- 4/B kapsamında sigortalı sayıldılar. Vergi kaydı olan, vergiden muaf olan, şirket ortağı olan kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanların hemen hemen hepsi 5510 sayılı Kanun kapsamında 4/B’li sigortalı. Bir hizmet akdiyle bir veya birden fazla işveren emrinde çalışanlar da kanundaki ibare gereği, hüküm gereği 4/A kapsamında sigortalı sayılıyor. Bunun dışında kamu kurum kuruluşlarında bir pozisyon veya kadro karşılığı çalıştırılanlar da 4/C kapsamında sigortalı sayılıyor. Sosyal güvenlik sisteminde 506 sayılı Kanun’dan kalma geçici 20’nci madde kapsamındaki banka sandıklarının da dâhil edersek aslında sosyal güvenlik şemsiyesi dışında kalan bir kesim yok, çalışma kesimi yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Mesela, işte eczacılar...

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Eczacılar da kendi nam ve hesabına bağımsız çalıştığı için onlar da 4/B’li.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 4/B’li.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – “4/C hariç” desek daha mı iyi olur yoksa “4/A, 4/B, geçici 20’nci madde mi?” desek daha mı iyi olur?”

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, Alpaycığım, bizim bunu tartışmamızın bir anlamı yok sevgili kardeşim. Bakın, şimdi, arkadaşlar...

İzin verir misiniz Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sözüünü bitirsin.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Devam edin.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Başkanım, normalde staj yapanların genel sağlık sigortası staj döneminde eğer başka bir kapsamda genel sağlık sigortalılığı yoksa veya birinin bakmakla yükümlü olduğu kişi değilse; eşinden, çocuğundan genel sağlık sigortası yardımları almıyorsa Türkiye Barolar Birliği tarafından genel sağlık sigortası asgari ücretin yüzde 6’sı oranında her ay kuruma ödeniyor. Bugün için 3.388 avukatlık stajını yapan avukat arkadaşımız, avukat olacak arkadaşlarımızın yüzde 6’sı oranında, o da 300 lira 24 kuruşa denk geliyor. Bu her ay staj yapan avukat olacak arkadaşlarımız için Barolar Birliği tarafından kurumumuza ödeniyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 25 bin stajyer var, 3.300 mü genel sağlık sigortası ödüyor?

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Şimdi, bunların bir kısmı başka kapsamlarda belki birinin bakmakla yükümlü olduğu kişi olabilir. Dolayısıyla, Başkanım, kanun hükmü şu: Ya genel sağlık sigortalısı olmayacak ya da genel sağlık sigortalısının bakmakla yükümlü olduğu kişi olmayacak. Bunların dışında kalıp da staj yapıyorsa GSS kapsamı dışında kalmasın diye Türkiye Barolar Birliği bunlar adına asgari ücretin yüzde 6’sı oranında her ay Sosyal Güvenlik Kurumuna prim ödüyor, genel sağlık sigortası primi ödüyor.

İkinci fıkrada yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında diyelim ki aylıksız veya ücretsiz staj yapacaklar açısından bakacak olursak 1/12/2008 sonrasında memur olanlar 5510 sayılı Kanun’un 4’üncü maddesi (1)’inci fıkrası (c) bendi kapsamında sigortalı sayılıyor. 1/12/2008 öncesinde memur olanlar ise 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu’na tabi olarak sosyal güvenlikleri sağlanıyor. 5434’e tabi olanlar açısından aylıksız izinde bir süre olmaksızın aylıksız izinde kaldığı sürelerin genel sağlık

sigortası primi çalışmış oldukları kamu kurum kuruluşları tarafından süre sınırı olmaksızın Sosyal Güvenlik Kurumuna ödeniyor. 1/12/2008 sonrasında memuriyete başlayanlar için ise ücretsiz izin aldıkları veya aylıksız izinde oldukları dönemlere ilişkin bir yıl süreyle kamu kurum ve kuruluşları genel sağlık sigortası adlarına prim ödüyor. Şimdi, staj süresi eğer bir yılı aşarsa burada staj süresince aylıksız izinli sayılır, ücretsiz izinli sayılır kısmında genel sağlık sigortasını netleştirmek istiyorsak oraya da genel sağlık sigortası...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Genel sağlık sigortası ödenir.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – “Ödenir” gibi bir ibare koyabiliriz. Şöyle ki: Bir boşluk aslında yok. Diyelim ki “Bir yılı aşan kısım için ne olacak?” sorusu akla gelirse, bir yıla kadar çalıştığı kamu kurum veya kuruluşu öder, bir yıldan sonra, biraz evvel bahsettiğim, eğer genel sağlık sigortalısı değilse, bakmakla yükümlü olunan kişi kapsamına da girmiyorsa bu sefer genel sağlık sigortası primini ödemeyi baro devralır, bir yılı aşan kısım için.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Baro neden devralsın ki kamu görevlisini? Yani baronun devralması çok da mantığa uygun değil, onu uzatmak lazım kamu için.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – İşte, yani öyle bir ibare konmak suretiyle, ikinci fıkraya da öyle bir ibare konmak suretiyle o da netleştirilebilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Başkanım, iki dakika izin verir misiniz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Arkadaşlar, bakış açımızda bir farklılık var, onu netleştirmemizde bir anlam var. Siz şöyle bakıyorsunuz: Tamam, kamu kurumunda çalışanlarla ilgili bu düzenlemeyi yapalım, amenna. Ama sigortalı çalışan diye özel sektörde iş bulabilecek olan insanları nasıl muaf tutarız, nasıl o işle idare ederler, nasıl geçici bir tedbir alırız, öyle tentürdiyot tedbiri gibi bu iş olur diye bakıyorsunuz. İki yerden bakmamız lazım: Bir, binlerce arkadaşımız o süreci işsiz geçirecekler; Türkiye’de işsizlik var, herkes iş bulamayacak sonuç itibarıyla. Ya, neyi çözüyoruz biz burada? Ha, özel sektörde çalışacaklarla ilgili şunu çözüyorsak -daha can alıcı örneklerle ben anlatayım- o zaman ne anlama geldiğini anlayalım: Bir arkadaşımız iş bulduğu zaman eczacı kalfalığı mı yapacak, avukatlık stajı mı yapacak? Dekorasyon firmasında boya badana işi mi yapacak, avukatlık stajı mı yapacak? Sigortalı değil mi bunlar da? Kâğıt toplama firmasında, katı atık firmasında, sokakta kâğıt mı toplayacak, avukatlık stajı mı yapacak? Bunların hiçbirini bu getirdiğiniz teklifle beraber avukatlığa aykırı bir iş olmayacak. Bunu bize nasıl öneriyorsunuz ya? Akıl almaz bir işle karşı karşıyayız biz şu anda. Bizim söylediğimizi neden düşünmüyorsunuz arkadaşlar?

Bakın, ben size rakam vereyim ya! Toplam 25 bin stajyerin olduğu yerde devlet bir tarafından sigortasını öder, diğer tarafından alır; vergisini öder, diğer tarafından alır. Çok makul bir öneri getirildi burada. Yargısal gelirlerden de pay ayırarak asgari ücret öderseniz bu arkadaşlara toplamda 1 milyar 275 milyon lira tutuyor ya! Kimse kimsenin kapısında kul olmayacak, köle olmayacak, ileride avukatlık stajını sağlıklı yapacak, hukuk eğitimini doğru almamış olsa bile üzerine bir telafi süresi yapılacak. Ya, biz nereden bakıyoruz? Ben şaşırdım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aylık mı 1 milyar?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – 1 milyar 275 bin.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aylık mı?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır canım, on iki aylık ya!

Ya, bu ülkede bir dünya rakamlar havada uçuşurken, ya siz...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İŞKUR’un iş başvurusu...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ben şu soruma yanıt istiyorum: Katı atık şirketinde kâğıt toplarken staj yaptı sayacağınız bir avukattan ne bekleyeceksiniz ya? Buna göre mümkün, bu duruma göre mümkün; o da iş bulursa, şanslı olursa, 12-13 milyon insanın içine düşmezse.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Stajına engel olmuyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Ya, mümkün arkadaşım, niye mümkün değil?

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Stajına engel olmamak şartıyla...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hayır, engel de değil.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Engel değil.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Engel de değil; siz nereden bileceksiniz engeli, değil? Kanun böyle...

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Kâğıdı toplarken...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bakınız, ya arkadaşlar, siz anlamadınız galiba, başka bir şey söylüyorum ben; ne demek istediğimi anlamadınız, ne istediğimi anlatamadım ben size galiba. Ya, babanızın parasını mı veriyoruz ya? 1 milyar lira para.

İBRAHİM YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar) – Toplumun vergisini veriyorsun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Neyi esirgiyoruz bu arkadaşlardan ya? Neyi esirgiyoruz ya? Herkese takır takır kredinin, bilmem neyin verildiği bir memlekette 25 bin avukat stajyerine bir yılda toplamda 1 milyar 275 milyonu, üstelik yargı harçlarının, şunun bunun içinden veremeyeceksek biz neyi konuşuyoruz ya?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Sayın Başkanım...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Genel Müdürüm buyurun.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Dile getirilen bir husus var “Burada sadece sigortalılık olur mu?” diye, ona da cevap vereyim diye söz aldım.

Normalde kendi nam ve hesabına çalışmada, herhâlde kendi nam ve hesabına çalışıyorsa staj için ayıracağı süreyi de kendi belirleyip stajını devam ettirebilir. Burada 4/B sigortalılık açısından vergi kaydının olması, şirket ortağı olarak ticaret siciline tescil edilmiş olması, sigortalılığın gerçek ve fiili olması bakımından bizim açımızdan yeterli, kendi nam ve hesabına bağımsız çalışma olarak ama hizmet akdi çalışmada, çalışma ilişkisi işverenle nasıl olacak? İşvereni razı ise, rıza gösteriyorsa staj yapmasına, staj yapacağı için ayıracağı zamanlara “Ben bunu iş akdinden sayarım, iş akdini kesintiye uğramamış görürüm.” düşüncesiyle hareket edip rıza gösterirse, o çalışma ilişkisi böyle gerçekleşiyorsa bizim açımızdan sahte sigortalılık olarak nitelendirilmez ve devam eder.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu kanun, size göre özel kanun olmayacak mı zaten sevgili meslektaşım? Bu kanun size özel kanun olacak, sigortalı olması bu kanuna göre sizin için yeterli olacak.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Evet.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bitti.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

Barolar Birliğinin söz talebi mi vardı?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkanım, bir bilgi vermek istiyorum sadece.

Sayın Genel Müdür bir rakam söyledi ama o bizdeki rakam... 2021 yılında Türkiye Barolar Birliği toplamda 8 milyon 278 bin TL bu genel sağlık sigortası primini ödemiştir. Sayı o şekilde 3 bin gibi bir rakam değil, bir yanlış anlaşılma var muhtemelen.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Siz bir rakam söylediniz, ben tutarı açıklamadım.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Tamam.

SGK SİGORTA PRİMLERİ GENEL MÜDÜRÜ SAVAŞ ALIÇ – Tutar bende de yaklaşık 1 milyon lira, bir aya tekabül eden.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Evet, aynen.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Neyi 1 milyon lira?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Barolar Birliğinin ödediği 2 milyon lira var ya, sigorta ödeme şeyi...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Şimdi maddenin görüşmelerini tamamladık, önergeler var.

Yalnız, o dile getirilen tereddütlerle ilgili tabii bir önergeleştirme olmadı, bir çalışma gerekir bunun için Genel Kurula kadar. Teklif sahipleri de burada.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Alt komisyona mı gönderiyoruz?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Genel Kurula kadar dile getirilen hususları ortadan kaldıracak şekilde önergeleştirmek lazım.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Değerlendireceğiz Başkanım, notlarımızı aldık, değerlendireceğiz inşallah.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Diğer önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4364) evrak sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 1- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Avukatlık stajına fiilen engel olmamak şartıyla herhangi bir işte sigortalı olarak çalışılması avukatlık stajının yapılmasına engel değildir.

Herhangi bir işte sigortalı olmayan stajyerlere, staj süresince, Adalet Bakanlığı bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanmak üzere asgari ücret düzeyinde maaş ödenir.

Adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları ile hâkim ve savcı mesleğinden olanlar hariç olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar, görevleri sırasında avukatlık stajı yapabilir. Bu kişiler, staj süresince görev yeri saklı kalarak idari izinli sayılır ve en son görev aylıklarının yarısı ödenir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

Alpay Antmen

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Mersin

İstanbul

İstanbul

Tufan Köse

Süleyman Bülbül

Rafet Zeybek

Çorum

Aydın

Antalya

Gerekçe:

Avukatlıkta staj, mesleğe girişin temel kriterlerinden olup staj yapamayanlar avukatlık mesleğini icra edememekte. Avukatlığa ilk adım sayılacak staj döneminde karşılaşılan sorunların başında, çalışma koşulları, özellikle de ekonomik zorluklar gelmektedir. Staj süresince stajyer avukatlara maaş ödenmemesi genç avukatlar açısından meslek ve meslektaşlarıyla kurulan ilişkinin sorunlarla başlamasına neden olmaktadır. Teklifte, staj süresince stajyer avukatlara maddi imkânların sağlanması amaçlanmakta.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4364) sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 1- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Avukatlık stajına fiilen engel olmamak şartıyla herhangi bir işte sigortalı olarak çalışılması avukatlık stajının yapılmasına engel değildir.

Adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları ile hâkim ve savcı mesleğinden olanlar hariç olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar, görevleri sırasında avukatlık stajı yapabilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan hukuk fakültesi mezunlarının mesai saatleri, staj yaptıkları dönem boyunca staj yapabilmelerine olanak sağlayacak şekilde ayarlanır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikte gösterilir.”

Züleyha Gülüm

Abdullah Koç

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul

Ağrı

Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi Sayın Tiryaki açıklayacak.

Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, doğrusu avukatlık stajının bir akademide yapılması yani tıpkı Polis Akademisi gibi, Adalet Akademisi gibi, yeni oluşturulan Diyanet Akademisi gibi, Türkiye Barolar Birliğinin gözetiminde, Adalet Bakanlığıyla iş birliği içerisinde oluşturulacak bir avukatlık akademisinde avukatlık stajının yaptırılması en doğru çözüm olacaktır. Bu süre içerisinde, tıpkı polislere akademi sırasında ödeme yapıldığı gibi, tıpkı hâkim ve savcılara staj süresince ödeme yapıldığı gibi, tıpkı yeni kurulan Diyanet Akademisinde kurum içerisinde çalışan, ataması esasen yapılmış ama eğitim görecekt kişilere ücret ödeneceği gibi avukatlık akademisinde de stajyer avukatlara ücret ödenmesi en doğru çözüm olacaktır. Böylece gerçek anlamda bir avukatlık stajının yapılması mümkün olacak.

Eğer avukatlık akademisi oluşturulmayacaksa -ki anladığım kadarıyla teklif sahiplerinin böyle bir planı yok- o zamana değin stajyer avukatlara mutlaka ücret ödenmesi gerekir ve bu ücretin de asgari ücretin altında olmaması gerektiği kanaatindeyim. Ayrıca, ücret ödenmesi hem adliyedeki staja hem de avukatın yanında görülecek staja olumlu katkı sunacaktır, gerçekten bu süre içerisinde bir ücret kaygısı hissetmeden adliyede ve bir avukatın yanında stajını tamamlayabilecektir eğer akademi kurulmayacaksa fakat siz bunların ikisini de yapmıyorsunuz, teklif sahipleri başka bir şey yapıyor, diyor ki: “Sigortalı çalışanlar bu süre içerisinde istifa etmek zorunda kalmayacak, hem sigortalı olarak çalışıp hem de avukatlık stajını yapabilecek.” Yani iktidarın hiçbir sorumluluğu olmayacak bu süre içerisinde. “Siz işverenle aranızda düzenleyin; işveren sana izin veriyorsa git, avukatlık stajını yap; işveren sana izin vermiyorsa avukatlık stajı yapma.” demek. İdarenin, kamunun hiçbir sorumluluğu olmayacak bu staj süresi içerisinde.

Diğeri ne? Onun Anayasa’ya aykırı olduğunu dün uzun uzun tartıştık zaten. Kamu görevlileri neyse bu olanağı bile tanımıyor teklif sahipleri. Diyor ki: Onlar çalışmasınlar, ücret de almasınlar. Yani özel sektörde çalışanlar eğer işveren izin veriyorsa ücretini alsın, bu arada staj yapabiliyorsa yapsın ama kamuda çalışanlara biz herhangi bir ücret ödemeyeceğiz, bunlar aylıksız izne ayrılınsınlar ve bu süre içerisinde stajlarını yapabilsinler. Şimdi öncelikle şunu söyleyeyim: Hani bu olumlu gibi gözükken bir düzenleme ama içinde gerçekten eksikleri barındırıyor yani çünkü idareye hiçbir sorumluluk tanımıyor. Yani siz “İstifa edin.” diyorsunuz, istifa etmeden “İstifa etmene gerek yok, aylıksız izin alarak bunu yapabilirsin.” diyorsunuz oysa zaten bu görevi yapanların büyük bir bölümü beş yıllık, on yıllık görev süresini tamamlamış kişiler. Yani zaten herhangi bir düzenleme yapılsa bile aylıksız izin hakkı olan kişiler dolayısıyla aylıksız izne ayrılarak zaten avukatlık stajını gerçekleştirebilecek kişiler, kamu görevlilerinin önemli bir bölümü bu olanağa sahip. Yani bu yaptığımız düzenlemeyle kamu görevlilerine aslında bu olanağı da tanımış oluyorsunuz.

Bir önemli şey şu: Bu süre içerisinde kamu görevlilerinin eğer olanaklar ölçüsünde istifa ettirilmeden stajının yaptırılmasının en doğru çözüm olacağını düşünüyorum. Gerekçem de şu Sayın Başkan: Şimdi bakın, kamu kurumları büyük paralar harcayarak kamu görevlilerine hizmet içi eğitim veriyorlar. Yani gidiyorsunuz, yer tutuyorsunuz, otel tutuyorsunuz, yol giderlerini karşılıyorsunuz, onlara ayrıca ücret veriyorsunuz. Neden? Bir kamu görevlisinin niteliğini artırmak için yapıyorsunuz bunu. Çünkü diyorsunuz ki: Ben bir kamu görevlisini işe başlattım, onun hizmet içerisinde niteliğini artırmam demek, ona eğitim vermem demek aynı zamanda kamu hizmetinin de niteliğinin artırılması anlamına geliyor. Şimdi düşünün, kamunun cebinden tek bir kuruş çıkmadan hukuk eğitimi almış kişilerden bahsediyoruz. Yani sınava girmiş, başarılı olmuş ve hukuk fakültesini bitirmiş, diplomasını almış kişilerden bahsediyoruz yani idarenin, kamunun cebinden, kasasından tek bir kuruş çıkmadan kamu görevlisi niteliğini artırmış bu süre içerisinde.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Fırsat eşitliğine aykırı.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hangisi?

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Bir sürü hukuk fakültesi mezunu boşa -kamu gücünün verdiği maddi imkânlarla staj yapacak, ilaveten de hukukçu sıfatını kazanacak- ama bir sürü hukukçu var piyasada, kamu hizmetine onlar girsinler.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Kimler girsin?

Bu söylediğiniz bir eşitsizlik yaratmıyor.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Bence yaratıyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Hayır, şöyle yaratmıyor. Ben şunu söylüyorum, diyorum ki: Siz bir hizmet içi eğitim verirken bile kamu bütçesinden kaynak ayırıyorsunuz, şimdi kendi niteliğini artırmak için zaten harcama yapmış, üniversiteye gitmiş, üniversiteyi bitirmiş, o kadar sınava hazırlanmış, kitabını almış, bilmem neyini yapmış, bu kişi niteliğini artırmış, hukukçu olmuş.

SABRİ ÖZTÜRK (Giresun) – Avukatlık bir statü meslek.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Avukatlık için, avukatlık stajını nasıl yaptırabilirsiniz? Ona ilişkin 2 tane önerim var zaten. Aradaki fark şu: bunu 2 şekilde yapabilir idare. Şimdi stajın 2 bölümü var; biri adliye stajı, biri de avukat yanında yapılan staj. Eğer idarenin kaygısı “Ya, bu kamu görevlisi, ben bunun hiçbir şekilde hizmetinden faydalanmayacağım ama buna ücret ödeyeceğim.” ise eğer adliyedeki staj kamu hizmeti değil mi? Yani gerçekten adliyede staj yapsa, mahkemelerde staj yapsa, orada yürütülen çalışmanın bir parçası olsa, çalıştığı yerden farklı bir şey yapmış olmayacak ki, yine bir kamu hizmeti sunmuş olacak. Avukatlık stajı için de, eğer gerçekten teklif sahipleri bu konuda samimiyse, herhangi bir kamu kurumu yoktur şu anda hukuk müşavirliği olmayan. Hukuk fakültesi mezunu kamu görevlilerinin hukuk müşavirliklerinde staj yapmaları da mümkündür. Yani aynı zamanda “Kamu hizmeti sunmadan ücret almasınlar.” diyorsanız, sizin böyle bir kaygınız varsa staj yaptıkları süre içerisinde kamu hizmeti sunmaya devam edebilirler, o yüzden teklifimiz de o zaten. Ha, şimdi şunu söylüyoruz, söylediğimiz şey çalışma saatlerinin de buna göre düzenlenmesi mümkün, bu kamu görevlisinin hizmetinden yararlanması mümkün. Sadece işte “İstifa etme, aylıksız izin al ama ben hiçbir sorumluluk kabul etmiyorum. Özel bir sigorta, özel bir kuruluştaki çalışıyorsan, senin işten çıkarılıp çıkarılmayacağına da ben karar vermeyeceğim. İşverenin eğer sana izin veriyorsa git, avukatlık stajını yap. İşverenin sana izin vermiyorsa bu beni ilgilendirmez.” demektir. Bu teklif tam olarak bu anlama geliyor. Adil olmadığın düşünüyorum, olabilecek en adil çözüm olmasa da bir palyatif çözüm olarak bu teklifi sunuyoruz Başkan.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

1’inci maddenin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 1– 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 16ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

‘Avukatlık stajına fiilen engel olmamak şartıyla herhangi bir işte sigortalı olarak çalışılması avukatlık stajının yapılmasına engel değildir. Adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları ile hâkim ve savcı mesleğinden olanlar hariç olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar, görevleri sırasında avukatlık stajı yapabilir. Bu kişiler staj süresinin ikinci altı ayını en az 5 yıl kıdemi olan kurumlarında ki kamu avukatı yanında yapabilirler. Kurumlarında belirtilen nitelikte kamu avukatı bulunmaması halinde ya farklı kamu ve kuruluşunda geçici olarak görevlendirilebilir yada mesai saatleri staj yapabilecek şekilde düzenlenir. Stajyer avukatın bu durumda ücret, aylık ve özlük haklarında herhangi bir kısıtlama yapılamaz.”

Hasan Subaşı

Antalya

Ayhan Erel

Aksaray

Gerekçe:

Kamuda çalışan hukuk fakültesi mezunu bireyler belli ekonomik standartlarını yakalamış, ekonomik sorumlulukları olan ve geçindirmek zorunda olduğu ailesi bulunduğu bir yıl süreyle aylık, ücretten mahrum kalması bu birey ve ailesini ekonomik anlamda sıkıntıya sokacağı gibi kamuda çalışan hukuk fakültesi mezunları dışındakilere sigortalı olarak çalışma hakkı verildiği hâlde bu görevlilere böyle bir hak verilmemesi Anayasa'nın 10'uncu maddesi olan eşitlik ilkesine aykırıdır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 1136 sayılı Kanunun 177 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Birden fazla baronun bulunduğu illerde her bir baro tarafından adli yardım bürosu oluşturulur. Yargı mercilerinin talebi üzerine yapılacak görevlendirmeler, Türkiye Barolar Birliği tarafından oluşturulan elektronik bilişim sistemi üzerinden o ildeki avukatlar arasında eşitlik gözetilerek yapılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Antmen...

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu maddede iki önemli husus var. Birincisi İstanbul ve Ankara'da 2 numaralı barolar olduğu için onların da ayrı adli yardım büroları kurması. Dün bu konuda Türkiye Barolar Birliği Başkanı Sayın Erinç Sağkan bunun baroları bölmekten ziyade halkı da böyleceğini söylemişti. Bu birinci husus ama eğer Barolar Birliğinin bugünkü sistemini muhafaza edersek 2 ayrı adli yardım bürosuna, 2 ayrı masrafa gerek yok. Bunun bu düzenlemeden çıkarılması ve Barolar Birliği, İstanbul Barosu, Ankara Barosu, İstanbul 2 ve Ankara 2 Numaralı Baroların bunu şeffaf bir şekilde, kendi aralarında yaptıkları gibi bugüne kadar, yapmaya devam etmeleri gerekiyor. Ama burada çok daha fazla önem arz eden bir hukuk tekniği meselesi var. Dün yine Barolar Birliği Başkanı Sayın Erinç Sağkan da bu konudan bahsetti ama ben onlardan bir husus ya da bir noktada farklı düşünüyorum.

Şimdi, bizim kanunlarımızda “adli yardım” deyince HMK ve CMK gereğince mahkemelerden talep edilen bir adli müzaheret. Buna dün “nezaret” yazmıştı stenograf arkadaşlar. Şimdi adli müzaheret ayrı ve baroların verdiği adli yardım hizmeti ayrı yani bizim sistemimizde adli yardım 2 kanaldan veriliyor. Birincisi, HMK ve CMK gereğince mahkemelerin talebi üzerine yargılama haçlarının da içine dâhil olduğu adli müzaheret; ikincisi, baroların kendi adli yardım bürolarını kurarak vatandaşlardan gelen talepleri kanun gereğince değerlendirerek yaptığı ücretsiz avukat atamaları. Avukatlık Kanunu'nun 176'ncı maddesi ve devamında adli yardım düzenlenmiş durumda. Bakıyorsunuz, teklif sahipleri 177'nci maddeye şimdiye kadar Avukatlık Kanunu'nda olmayan ve aslında adli müzaheret anlatan bir hüküm getiriyorlar: “Yargı mercilerinin talebi üzerine yapılacak görevlendirmeler.” Şimdi, bu sadece adli müzaheret için kabul edilecek ise, kanun teklifinin amacı bu ise -dün Barolar Birliği Başkanımız açıkladı, yılda 3 ila 5 tane böyle talep oluyor- bunun için bu kanun teklifini getirmeye, bu konuda iki ayrı adli yardım bürosu açmaya ve vatandaş bölmeye gerek yok yılda 3 ila 5 ayrı atama için ama buradaki amaç bu değilse yani amaç bu değilse veya yanlış yazıldığı için yeni kanun olarak, özel kanun olarak son madde olarak uygulanacaksa siz burada Avukatlık Kanunu'nun 178'inci maddesini ve devamını baypas ediyorsunuz, özellikle 178'inci maddede baroların yaptığı adli yardım hizmetlerini mülga hâle getiriyorsunuz, kadük hâle getiriyorsunuz. Bu, bu hâlde çıktığı takdirde, eğer sadece adli

müzaheret olarak almayacaksa yılda 3 ila 5 görevlendirme için geçerli olacaktır, hiçbir anlamı yoktur. Yok, eğer baroların verdiği adli yardım hizmeti içinde anlayacaksa o zaman hiç kimse bir mahkemeye dava açmadan adli yardım alamayacaktır.

HMK sistemini biliyorsunuz; usul kurallarının yeni kanunda, yeni HMK’de nasıl düzenlendiğini biliyorsunuz. Dava dilekçesi doğru düzgün yazılmazsa, deliller hasredilmezse öyle bir dava dilekçesiyle bir davacının dava kazanma ihtimali yok. Adli yardımda vatandaş baroya gelir, başvurur, baro gerekli incelemeyi yaptıktan sonra kendisine bir avukat tayin eder, vatandaş o avukata vekâletname verir ve dava dilekçesi o avukat tarafından yazılır eksiksiz olarak veya vatandaşa bir dava açılmıştır, işte o zaman adli müzaheret isterse mahkemeden, mahkeme baroya yazı yazabilir, bunda bir sıkıntı yok ya da vatandaş adli yardım talebinde bulunur, yine vatandaşa barolar ücretsiz avukat tayin ederler. İşte buradaki sistemi tamamen ortadan kaldırdığınızda, dava açmak isteyen bir vatandaşın; özellikle şiddet mağduru kadınların, boşanma davası açacak kadınların... Çünkü adli yardım, daha çok, boşanma davalarında kimsesiz, yoksul kadınlara verilmekte Türkiye’de uygulamada. Siz onların dava açmamasına ya da açtıkları davaları kaybetmelerine sebep olacaksınız.

Bir de burada bir eksiklik var: Yargı mercisi hangi barodan talep edecek? İstanbul Barosuna kızdığını -aynı görüşte olduğunu demek istemiyorum- veya açık ve net ifade etmek gerekirse siyasi görüş olarak İstanbul 2 no.lu Barosunun temsil ettiği siyasi görüşe kendini mensup ya da yakın hisseden bir mahkeme hâkiminin bütün atamaları 2 no.lu baroya yaptığını düşünürseniz bu çok ciddi sorunlara, sakatlıklara, haksızlıklara yol açacaktır. Zaten Anayasa’ya aykırılık konusunda da bahsetmiştik; bunun, bu maddenin düzeltilmesi gerekiyor. Hiç olmaması, özellikle 2 ve 3’ün hiç olmaması gerekiyor bu kanunda. Teklif sahipleri “İlla bunu yaparız; biz baroları böldüğümüz için vatandaşları da böleriz, istediğimiz baroya da onları yönlendiririz. 3’üncü maddede olduğu gibi, numaralı barolara 5 katı daha fazla imkân sağlarız.” diyeceklerse bari şunu doğru düzgün yapsınlar da yaptıkları iş bir şeye benzesin; yoksa Türkiye’deki adli yardımı da bitirecekler diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Şimdi “Yargı mercilerinin talebi üzerine yapılacak görevlendirmeler Türkiye Barolar Birliği tarafından oluşturulan elektronik bilişim sistemi üzerinden o ildeki avukatlar arasında eşitlik gözetilerek yapılır.” diyor. Adli yardım bürosuna yapılan müracaatlardaki görevlendirmeler nasıl yapılıyor? Alpay Bey’in tereddütleri ışığında, Mevzuat Genel Müdür Yardımcımız, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ – Sayın Başkanım, adli yardım, aslında Avukatlık Kanunu’nda düzenleniş şekli itibarıyla avukat teminine ilişkin adli yardımı kapsıyor. Ancak adli yardım, hukuk sistemimiz içinde sadece avukat temini değil, yargılama giderlerinden tutunuz da CMK kapsamında müdafilik hizmetlerine kadar birçok alanı kapsıyor. Şimdi, Avukatlık Kanunu’nda düzenlenen adli yardımı “178’inci madde uyarınca müracaat üzerine barolarca temin edilen avukat” şeklinde ifade edebiliriz. Şimdi, 177’inci maddenin ikinci fıkrasındaki ifade biçimi itibarıyla, birden fazla baronun bulunduğu yerde birden fazla adli yardım bürosunun kurulacağını anlıyoruz. Ancak HMK’de adli yardımla ilgili hükümlerde mahkemelerce de avukat teminine ilişkin adli yardım kararı verilebiliyor -dün de Sayın Başkanımız, Barolar Birliği Başkanı ifade etti- sayısı az da olsa uygulaması var. İkincisi: İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 31’inci maddesindeki -yanlış olmazsa- atıf sebebiyle adli yardım, idare mahkemelerinde de vergi mahkemelerinde de uygulanıyor. Üçüncü uygulama alanı ise CMK kapsamında müdafî yani aslında avukat temini. O da CMK 150’nci maddede aynen şöyle ifade ediyor: Barodan temin edilir.

Birden fazla baronun bulunduğu yerde hangi barodan temin edilecek? Buna ilişkin hükmün karşılığı 177 ikinci fıkradan bunu anlıyoruz. Nitekim Adalet Bakanlığı tarafından çıkarılan CMK müdafî görevlendirme yönetmeliği ve bu kapsamda 7249 sayılı Kanun'dan sonra yönetmelikte de biz bu tadilleri yaptık. Birden fazla baro varsa eğer 177 ikinci fıkra kapsamında CMK müdafî istenir ve şu an fiiliyatta da bunu Barolar Birliği "OCAS" dediğimiz bir sistem üzerinden yürütüyor ve Genel Sekreter imzasıyla bir talimatname veya genel çerçeve oluşturulmuş, ona uygun bir yazılım gerçekleştirilmiş, onun üzerinden devam ediyor. Aslında fiilî olan uygulamayı, hükmün 2'nci cümlesiyle ifade edilen kısım bir nevi fiili uygulamada...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O zaman 2'nci cümlede bir problem yok uygulamada.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ – Hayır, hayır... O şekilde değerlendiriyoruz Sayın Başkanım. Sayın Vekilimiz farklı düşünüyor ama biz 178'inci madde uyarınca vatandaşın barolara müracaatıyla ilgili usulü kaldırmadığını değerlendiriyoruz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Barolar Birliği de bir açıklama yapabilir mi bu konuyla alakalı, madem kendileri yapıyor.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Bir şey daha sorabilir miyiz Başkanım?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, Barolar Birliği...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Bir şey sorayım da öyle, esas burada birinci cümle...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam, birinci cümleyi de açıklayacaktır.

Buyurun Veli Bey.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkan, şimdi 2'nci madde tek bir madde gibi görünmekle beraber aslında 2 ayrı paragraf olarak değerlendirilebilecek unsur taşıyor. 1'inci cümle, çok açık bir şekilde, yargı mercilerine yapılacak müracaat sonrası yapılan görevlendirme anlamı taşımadığını cümle içerisinden anlayabiliyoruz. Buradaki değerlendirmede, cümle değerlendirmesinde, baroların kendi adli yardım bürolarını oluşturarak oraya aldıkları müracaatlar çerçevesinde yapacakları değerlendirme noktasında her bir baro bünyesinde bir ofisin, büronun kurulması anlamını taşıyor anlayabildiğimiz kadarıyla.

2'nci cümle ise, devamındaki cümle ise uygulamada "adli müzaheret" dediğimiz sadece avukatlık görevlendirmesi değil, bunun yanında yargılama gideri ve harçlar gibi yargılamanın gerek diğer gerekli unsurlarının da düzenlendiği bir husus. Uygulamada bunu mahkemeler kendileri yapıyor; değerlendirmeleri, ihtiyaç sahibinin durumunu ve kabul edilirlilik durumunu kendileri değerlendiriyor ve ilgili baroya müracaat ederek aldıkları kararlar çerçevesinde adli yardım listesinden görevlendirme, isim istiyor. Barolar da adli yardım listesinde sıra kimdeyse, hangi avukattaysa onun görevlendirmesini yapıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İsmi nereden istiyor yargı?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – İlgili barodan istiyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Birden fazla baro varsa?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Birden fazla baro da şu ana kadar uygulaması olmadı. Sadece tek adli yardım bürosu var, oradan talep ediyor. Her 2 baro da ortak adli yardım sistemini kullandığı için o sistem üzerinden yine sıra kime gelmişse, hangi avukata gelmişse onun üzerinden...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – "Ortak yardım sistemi" deyince mahkeme bir talepte bulunacak. Başlık nedir? Nereden istiyor? İstanbul 1 No.lu Barosuna mı yazıyor? Yoksa...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – İstanbul 1 No.lu Barosuna yazıyor. Adli yardım ofisi ortak kullanılıyor Sayın Başkan, birlikte kullanılıyor; her 2 baronun adli yardım listesi birlikte, sıralamalı bir şekilde gidiyor, görevlendirmeler sıralamalı bir şekilde yapılıyor.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Aslında bir sıkıntı yok ama...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bitti mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Maddeyle ilgili görüşlerimiz de...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, şöyle bir açıklamayı rica edebilir miyim sizden: Ayrıldığı zaman, hâkimler ayrı ayrı yerlere yazabilir mi bu pozisyonunda?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Maddeyle ilgili de açıklarsınız.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Ayrıldığı zaman, ayrı ayrı yerlere yazabilir ama ortak sicilin Türkiye Barolar Birliğinde tutulmasını gerektiriyor. Yine, Türkiye Barolar Birliğinin sistemi üzerinden, eşitlik ilkesi çerçevesinde görev paylaşımı belirtiliyor ama bunun da uygulamada yaşama geçebilmesi çok zor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Orada mahkemeler Türkiye Barolar Birliğine yazıp -zaten sistem ortak; Türkiye Barolar Birliği- Türkiye Barolar Birliğinden istediği takdirde nasıl olur?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Orada, ayrı bir sistem oluşturulması ve bu sistem üzerinden görev paylaşımının yapılacağı ifade ediliyor. Burada müracaatların sayısı o kadar az ki avukat müracaatı; adli yardımdaki avukat sayısı fazla, mahkemelerden gelen müracaat sayısı az olduğu için çok kadük kalacak bir uygulama bu Değerli Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, birinci cümleyle ilgili ifade etmek istediğiniz başka bir şey yok herhâlde?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Var.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkan, birinci cümle, 3'üncü maddeyle doğrudan bağlantılı olarak 2 no.lu baroların kuracakları adli yardım büroları çerçevesinde, ayrı bütçeler değerlendirmesi çerçevesinde -dün Birlik Başkanımızın ifade ettiği gibi- ayrı müracaatların alınması yurttaşlar tarafından baro tercihi yapılarak, 1 no.lu, 2 no.lu baro tercihi yapılarak müracaatların yapılabilmesi ve de 3'üncü maddenin yaşama geçmesi hâlinde mevcut duruma göre aldığı ödeneğin 4 katı miktarda ödenek alacak olması dolayısıyla, İstanbul 2 No.lu Barosunun ve Ankara 2 No.lu Barosunun daha fazla müracaat almasını, daha fazla müracaat çerçevesinde de listede görev alan avukatlarına daha fazla görev vermesini sağlayabilecek bir düzenleme.

Adli Yardım Yönetmeliği'nde şöyle de bir unsur var: Daha evvel, avukatlara verilecek ücretin 3 katına kadar çıkarılmasına olanak tanıyan madde sonradan değiştirildi; 2 katına kadar çıkarılmasına sebebiyet verebilecek, imkân tanıyacak maddenin de uygulamaya geçmesi hâlinde, 2 no.lu barolarda, bu listede yer alan ve görev alan avukatların aynı işi, aynı görevi yapmalarına rağmen 2 katı ücret almalarına da imkân sağlayabilecek. Aynı zamanda da sayının azlığı dolayısıyla, müracaat fazlalığından dolayı, 1 no.lu baro mensubu avukatlara göre daha fazla dosya almalarına sebebiyet verecek bir içerik taşıyor.

Bu içeriğin bu boyutuyla da “piyasa avukatlığı” diyebileceğimiz, avukatlık sistemine de zarar verecek, oradaki dengeyi de bozacak bir içerik taşıdığı unsurlarını paylaşmak istiyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Ünal Bey, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Temel hak ve özgürlüklerin en büyük güvencesi hak arama özgürlüğüdür. Bu özgürlüğü vatandaşlarımız da avukatlar aracılığıyla kullanmaktadır. Demokrasinin olduğu ülkelerde, yargılamanın adil ve tarafsız yapılmasının en önemli unsur savunmanın bağımsız ve özgür olmasıdır. Avukatların özgür ve bağımsız olarak mesleklerini yürütemedikleri ülkelerde adaletten, adil yargılanma hakkından, bireylerin hukuk güvenliğinden ve hak arama özgürlüğünden söz edilemez.

Avrupa Barolar ve Hukuk Birlikleri Konseyinin Avrupa’da Avukatlık Mesleğine İlişkin Temel İlkeler Tüzüğü’nde avukatlık mesleğiyle ilgili olarak “Bir toplumda avukatın mesleki faaliyetine saygı göstermek o toplumda demokrasi ve hukukun üstünlüğünün varlığı için zorunlu bir koşuldur.” denilirken, Avrupa Konseyi Avukatlık Mesleğinin İcrasındaki Özgürlükler Hakkında 9 Numaralı Tavsiye Kararı’yla da avukatlık mesleğinin icrasındaki özgürlüğün genel prensipleri belirlenmiş; bu prensiplerden bir tanesi de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin ilgili maddeleri dikkate alınarak “Avukatlık mesleğinin icrasındaki özgürlüğün ayırım gözetmeden; hükûmet veya kamudan gelebilecek uygunsuz müdahalelere yer vermeyecek şekilde korunması, teşvik edilmesi ve bağımsızlık prensibine saygı gösterilmesi için gereken tüm tedbirler alınmalıdır.” düzenlemesi getirilmiştir. Bu düzenlemelerden de görüldüğü gibi, avukatlık mesleği dünyanın demokrasisi gelişmiş bütün ülkelerinde son derece saygın ve itibarlı bir meslek olup devlet tarafından avukatlığın bu saygınlığını ve itibarını korumak için bütün tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Şimdi, getirilen bu düzenlemeyle çok açık, net bir şekilde -Barolar Birliği temsilcisinin de ifade ettiği gibi- eşitlik ilkesi zedelenmektedir yani bu düzenlemeyle 2 no.lu barocuklara bir imtiyaz tanınmaktadır, bir şekilde onun yolu açılmaktadır. Nedir bu? İşte, benzer ölçüdeki, üye sayısı olarak belli çerçevede olan barolara 1 milyon lira ödenek ayrılırken 2 no.lu barolara 4 milyon lira gibi bir ödenek ayrılacağı ve akabinde de bu barolara üye olan avukatların adli yardımdan çok daha fazla yararlanacağı ifade edilmektedir yani bunun önü açılmak istenmektedir. Ben buradaki amacın şu olduğunu düşünüyorum: Bu şekilde genç avukatların, ekonomik durumu iyi olmayan avukatların 2 no.lu baroya kaydolmalarının sağlanmaya çalışıldığını düşünüyorum çünkü aksi takdirde 4 milyon liralık kaynak zaten amacı dışında kullanılamıyor. Üye sayısı artmasa bile 2 no.lu baroda çalışan avukatların çok daha fazla adli yardım ücreti alacağı öngörülüyor. Bu da nedir? Anayasa’da belirtilen eşitlik ilkesini tamamen ortadan kaldıran bir durum. Dolayısıyla, ben açıkça Anayasa’ya aykırı olduğunu düşünüyorum.

Şimdi, burada, tabii, avukatların birçok sorunu varken, avukatlar birçok noktada büyük sorunlar yaşarken ve bu sorunlar çözüleceğine derinleşerek devam ederken... Yani sanki sadece 2 no.lu baro üyesi olan avukatların bir problemi varmış gibi bir madde bu. Ya, bu olmaz arkadaşlar yani bir ayrımcılık derinleşerek devam ediyor. Az önce de dün de ifade etmiştim yani bu çoklu baro sistemi avukatlar arasında bir ayrımcılık ortaya çıkardı ve bu ayrımcılık derinleşerek devam ediyor; bu madde de bu derinleşerek devam eden maddelerden biri. Ya, bunun yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Bizim, meslekte birliği ve bütünlüğü sağlamamız lazım; bu olmaz arkadaşlar yani bu şekilde, 2 no.lu baroya üye olan avukatlara özel bir ayrıcalık, bir imtiyaz tanınmaması gerektiğini düşünüyorum yani bu “Onların ekonomilerini nasıl güçlendiririz?” şeklinde bir düzenleme. Zaten 2 no.lu baroya üye olan avukatlar -sanırım 380 kişi civarında- adli yardımdan yararlanmak için müracaat etmiş -2 no.lu baro üyesi olan avukatların sayıları zaten oldukça düşük- artı, iktidara tamamen yandaş olan avukatlar ve ekonomileri de son derece güçlü olan avukatlar yani bütün kamu işleri, bütün diğer işler bu avukatlara gidiyor. Bu avukatların yani 2 no.lu baroya üye olan avukatların ekonomik problemi olduğunu ben düşünmüyorum şahsen. Ekonomik problemi olan avukatlar 1 no.lu baroya üye olan

ve çoğunluğu oluşturan avukatlar yani 55 bin avukat bir tarafta, 2.500 avukat bir tarafta; bu olmaz arkadaşlar. Ayrımcılık, ötekileştirme bu maddeyle de derinleşerek devam edecek. Ben bu sebeple bu maddenin geri çekilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Başkanım, teklif sahiplerine bir şey sorabilir miyiz?

Yani bu eğer niyetleri... Hangi baroya kayıtlı olursa olsun CMK listesinde olan avukatların aynı koşullara sahip olmasını mı istiyorlar, amaçları bu mu yani teklif sahiplerinin?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Elbette yani.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Eğer öyleyse neden Barolar Birliğinin zaten çözdüğü sisteme olanak tanıyacak bir düzenleme yapmıyorsunuz? Yani çünkü sorun şu: Bugün böyle olur, yarın başka bir şey olur, anlatabildim mi.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Ama orada rektörlük bilişim sistemi...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – İktidar değişir, yargıyla ilgili yarın başka bir eleştiri yaparsınız. Mesele, hangi baroya olursa olsun -1 no.lu, 2 no.lu fark etmez- bütün avukatların CMK’de eşit olanaklara sahip olması yani biri 3 kez alırken o 1 kez almasın. Buysa meramınız, buysa amacınız bu şekilde düzenlenebilir yani.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Sizin ifadeniz bunu karşılıyor.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani “Bir sorun var.” diyor Barolar Birliği.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – E, bir sorun yoksa niye bunu yapıyoruz?

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani Barolar Birliği “Bir sorun var, bir soruna yol açabilir.” diyor.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şu anda Barolar Birliğinin maliyetli bir sistemi yok, bu sistemi öngörüyoruz. Bu sistem üzerinden...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Yani hani, art niyetli olduğunu düşünmüyorum. Eğer amaç oysa, böyle ifade ediyorsanız, bunu, bu şekilde Barolar Birliğinin çözmesine olanak verecek bir düzenleme olabilir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AV. VELİ KÜÇÜK – İstanbul Baroları, Ankara Baroları müşterek birlikte aynı sistemi kullanıyorlar yani 1 no.lu ve 2 no.lu barolar aynı sistemi kullanıyorlar; CMK’de de adli yardım sisteminde de ortak sistem kullanıyorlar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Büro, adli yardım bürosu İstanbul’da, İstanbul Barosunda, İstanbul 1 No.lu Baroda.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AV. VELİ KÜÇÜK – Evet.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yani vatandaş 2 no.lu baroya gidip “Ben adli yardım için müracaat etmek istiyorum.” dediğinde “İstanbul 1 no.lu Baroya gitmen gerekir.” mi deniyor ona?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Adliye içerisinde...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu bir kayırmacılığa neden oluyor mu?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Kayırmacılığa neden olma ihtimali ortak liste...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Haklı bir kaygı sizinki.

(Uğultular)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Arkadaşlar, şöyle, objektif düşünelim...

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Bakın, ama haklı bir kaygı; çalışsın Barolar Birliği onu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şöyle, objektif düşünelim...

Abdullah Bey...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Şu anda ortak bir sistem üzerinden yönlendirme yapılıyor, şu anda barolarda sistem yok. Sadece merkezî adliye sisteminde kullanabiliyor. Kendi sistemleri üzerinden şu anda kullanamıyorlar, İstanbul 1 No.lu Baro kullanıyor ancak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Şimdi, şöyle: 170'in 1'inci cümlesi...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Ortak birlikte kullanıyorlar.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Barolar Birliği Genel Sekreterimiz...

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bakın, ortak sistemi ortak kullanım sadece adli merkezde...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Veli Bey, Abdullah Bey, ben de şunu soruyorum size: Şimdi, 177'nin birinci fıkrası şu: “Adli yardım hizmeti, baro merkezlerinde, baro yönetim kurullarınca avukatlar arasından oluşturulan adli yardım bürosu tarafından yürütülür.” Şimdi, 1 No.lu Baronun da baro merkezi var, 2 no.lu Baronun da baro merkezi var; 3 kurulabilirse 3'ün de var. Şimdi, burada, maddenin birinci fıkrası “Adli yardım büroları baro merkezlerinde kurulur.” dediği hâlde, adli yardım bürosu oluşturamaması sizce baronun bir eksikliği değil mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkan, şöyle: Ortak kullanılan, birlikte kullanılan bir sistem söz konusu.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İşte, birlikte kullanılan bir bağımsız bölümde değil, birlikte kullanılan yer 1 no.lu baronun bünyesi içerisinde.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bakın, adliyede kullanılır, adliyede kullanılıyor. Bakın, bunu kayıtlara geçirelim.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Adliye içerisinde adli yardım ofisi var, birlikte kullanılıyor. Sizin söylediğinize ben çok...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Adliyenin içinde mi bu?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Adliyenin içerisinde.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamam.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Adliye binalarının içerisinde...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Birinde 30 bin üye var, birinde 2 bin üye var. Nasıl olsun yani?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Tamamlasın.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Şöyle ifade edeyim, bakın, Sayın Başkan, şöyle ifade edeyim, sistem şu çerçevede işliyor: 3 no.lu maddede belirttiği...

(Uğultular)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bir saniye, sistemin işleyişini söylesin.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Her 2 baroya da adli yardım sisteminden gelen ödenekler kendi bütçelerine alınıyor. Bu ortak adli yardım sistemi üzerinden yurttaşlardan gelen talepler ortak liste üzerinden 1 ve 2 no.lu baro mensupları arasında eşit olarak dağıtılıyor. Görevler dağıtıldıktan sonra avukat meslektaşlarımızın düzenlediği makbuzlar, o avukat hangi baronun mensubuysa o baroya teslim ediliyor, o baro kendi adli yardım bütçesinden avukatlık ücretinin ödemesini yapıyor.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yani vatandaş adliye geldi “Ben dava açmak istiyorum ama adli yardım ihtiyacım var, adli yardım bürosuna gittim.” Orada vatandaşımızın dilekçesi alınırken “Hangi baroyla ilgili görevlendirme yapılmasını istiyorsun?” diye soran mı var?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Soran yok.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Soran yok, alıyor dilekçeyi, sistem otomatik paylaşıyor.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Aynen, adli yardıma “Avukat ihtiyacım var.” diyor, müracaat ediyor, belgelerini de tamamlıyor...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bu düzenleme çıktıktan sonra adli yardım büroları ayrıldığında, yine adliye gittiğinde sistem nasıl işleyecek?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Bu defa yurttaş her baronun kendi adli yardım ofisine gidecek, hangisini tercih etmek istiyorsa, hangisine müracaat etmek istiyorsa ona gidecek.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Vatandaşlar da bölünecek işin açıkçası, vatandaş da bölünecek.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Abdullah Bey, bu bir sorun yaratabilir.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Bana göre yaratmaz ya, yaygınlık 1 no.lu baroda.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, bu konuda Sayın Tutdere.

Buyurun.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Başkanım, ikinci fıkra önemli burada. Yani Türkiye Barolar Birliğinin bilişim altyapı sistemine entegre olacağı için...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – O yargı mercilerince yapılacak görevlendirmeler.

Sayın Tutdere, buyurun.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Başkanım, şimdi, her baro bünyesinde bir adli yardım bürosunun açılması gerçekten -dün Barolar Birliği Başkanımın da söylediği gibi- vatandaş bölecek. Bakınız, ben yıllarca adli yardım bürosunda...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Vatandaş bölecek mi yoksa vatandaşa bir tercih imkânı...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Yok, tercih imkânı vermeyecek. Bu uygulamada çok ciddi karışıklıklar olacak.

Bakınız, ben yıllarca adli yardım bürosunda avukat atamaları yaptım. Gerçekten, şu anda vatandaş geliyor, müracaatını yapıyor, işte, boşanma veya herhangi bir maddi tazminata ilişkin talebini adli yardım bürosuna veriyor. Biz bir form dolduruyoruz, o formla ilgili araştırmalar yapılıyor ve ondan sonra, ilgili yönetmelik gereğince şartlara uyuyor mu uymuyor mu, o şekilde görevlendirme yapılıyor. Şimdi 2 baro ve 2 adli yardım bürosu olduğunda, diyelim ki 1 no.lu baro şartları uygun görmedi, reddetti. Vatandaş 2 no.luya başvurduğunda ne olacak? Şimdi, 2 no.lu da aldı, kabul etti veya bir boşanma davası düşünün, 1 no.lu baro boşanma için avukat görevlendirdi; vatandaş gitti, mal varlığı, mal ayrılığı için de 2 no.luya

başvurdu veya aynı anda 2 adli yardım bürosuna başvurdu; bunlar arasındaki koordinasyon nasıl olacak, kim denetleyecek bunları? Çünkü burada bir denetleme yok, tamamen yönetim kurulunun takdiriyle. Mesela, bazen vatandaş geliyordu, biz adamı tanıdığımız için atıyorduk avukatı, bir şeyi yok. Şimdi, bu durumda, 2 baro ve 2 adli yardım bürosu olduğu zaman gerçekten büyük bir karmaşa olacak, hiç tahmin edemeyeceğiniz, hiç öngöremeyeceğimiz sorunlar yaşanacak. Dediğimiz gibi, şimdi, ücret konusunda A barosu 2 katına kadar ödeyecek, B barosu tek ücret ödeyecek. Avukatlar bu sefer “Kardeşim, o niye ödüyor? Sen niye ödemiyorsun?” gibi tartışma açacak. Bu madde, aslında Avukatlık Kanunu’nun diğer maddelerinin birçoğunda karışıklığa ve uygulamada karışıklığa sebebiyet verecek. Gerçekten vatandaş bôleceksiniz. Yani vatandaş 1 no.luya mı gitsin, 2 no.luya mı gitsin veya her ikisine giderse ne olacak? Özellikle Adalet Bakanlığı temsilcisi burada. Ahmet amca gitti, 1 no.luya başvurusunu yaptı, dedi ki: “Ben trafik kazası geçirdim ancak ben tazminatımı alamadım.” 1 no.lu reddetti. Aynı süre içerisinde 2 no.luya da gitti, başvurdu. Şimdi ne olacak, bunu kim çözecek, bu vatandaş hakkını nasıl alacak? Hani, adli yardım niye var? Vatandaşın adalete erişiminin önündeki engelleri kaldırmak, maddi durumu olmayanlara avukat desteği vermek veya ona adli yardım desteği vermek için var. Peki, bu temel amaca nasıl hizmet edecek birden fazla adli yardım bürosunun olması?

Şimdi, ben Adli Yardım Yönetmeliği’ni okudum, aslında barolar kendi aralarında sistemi çok güzel çözmüşler. Bütün Komisyon üyelerinin de 2021 ve 2022 Adli Yardım Yönetmeliği’ni okumalarını tavsiye ediyorum. Çok güzel çalışmışlar ve yönetmelikte de sorunu şu anda çözmüşler. Pratikte de tıkr tıkr işliyor.

Bakınız, bu 2’nci maddedeki düzenleme, yeni baştan, sil baştan her şeyi ve baroları da karşı karşıya getirecek, avukatları karşı karşıya getirecek, sorunun çözümüne kesinlikle, Sayın Başkan, hizmet etmeyecek, çelişkiler olacak.

Sorduğum sorunun cevabını Adalet Bakanlığı temsilcisinden bekliyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Genel Müdür Yardımcımız...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ
– Sayın Başkanım...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Sayın Genel Müdür Yardımcımız başlamadan bir soru da ben sorabilir miyim?

Dün Barolar Birliği Başkanımız burada dedi ki: “İkinci baroların böyle bir talebi olmadı.” Sorduk. Sizden bir talepleri oldu mu?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Oradan niye olsun? Kanun koyucudan talepleri olur?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tamam, onlardan da olabilir, niye olmasın? Sonuçta oradan çıkıyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ
– Sayın Vekilim, resmî olarak bir talep yok.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Yok.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ
– Şimdi, Sayın Başkanım, burada 1 no.lu baroya müracaat edildi. Daha doğrusu, kanunlaştığını düşünelim, büroların ayrıldığını. Vatandaş 1 no.lu baroya gitti, talep reddedildi. Reddedilince baro başkanına gidiyor, baro başkanının vereceği karar kesin adli yardım atamasında. Vatandaş 2 no.lu baroya gitti, tabii ki 2 no.lu baro da adli yardım görevlendirmesi yapabilir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Ayrı bir tüzel kişilik.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ – Aynen, tabii, ayrı tüzel kişilik olduğu için. Aradaki ilişkinin nasıl kurulması lazım? Yani orada reddedildi, burada da reddedilmesi gerekir mi? Her bir baronun kendi inisiyatifinde ve baro başkanının vereceği karar da kesin olduğu için bu uygulama bu şekilde gelişecektir.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Başkanım, bir soru da ben sorabilir miyim?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Oğuzhan Bey.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Başkanım, şimdi, vatandaş bilmeden hem 1 no.lu baroya başvurdu adli yardım için hem de 2 no.lu baroya başvurdu, ikisinden de adli yardım çıktı. Bunu nasıl çözeceğiz? Ona ilişkin nasıl olacak?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Orada yani ikisinden de adli yardım...

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Yani ikisine de başvurdu, gitti “Ben ikisine de başvurayım.” dedi.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aynı anda her ikisine de müracaatın mümkün olmaması lazım.

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Mümkün ama şu anda.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) – Bu nasıl düzenlenecek?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – İşte mümkün olmayacak bir sistem kurulması lazım, yönetmelikte bunun belirlenmesi lazım.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ – Sayın Başkanım, söz almam mümkün mü?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ – Sayın Başkanım, orada aynı anda iki baroya müracaat edildi. Olabilir mi? Evet, olabilir.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Aynı anda çıkabilir.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜR YARDIMCISI AHMET HASAN KILIÇ – Aynı anda da çıkabilir. Burada, bu bölümün sonunda Barolar Birliğinin yönetmelik çıkarma yetkisi var. Biz bunun yönetmelikte aşılabileceğini düşünüyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Yasayla olması lazım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yo, burada yasaya gerek olmaz. Yönetmelikte bu belirlenir yani.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun Veli Bey.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkan, şimdi, Komisyon üyelerimiz avukatlık yaptı, adli yardım sistemini biliyorlar ama çok kısa şöyle bir bilgi paylaşmak istiyorum: Adli Yardım Yönetmeliği’nde barolar, ellerindeki adli yardım bütçesine göre kapsam daraltması ve kapsam genişlemesi yapabiliyorlar.

Onun dışında bir unsur daha var; müracaat edenin mal varlığının olmaması ve gelirinin olmaması gibi kriterler var. Şimdi, uygulamada barolar bunun değerlendirmesini... Her baro kendi iline göre ayrı değerlendiriyor. Örnek vereyim ben size: Mal varlığı olmaması lazım ama miras kalmış hisseli bir taşınmaz var, değer olarak çok yüksek bir taşınmaz olmadığı belli; barolar esnek davranıyor, veriyor veya geliri olmaması gerektiği yönünde bir kural var fakat yaşlılık aylığı alıyor. Çok yüksek olmayan, cüzi bir

gelire sahip olan yurttaşa da bu zorunluluk çerçevesinde esnek davranarak adli yardım görevlendirmesi yapabiliyor; bazı barolar yapıyor, bazı barolar yapmıyor, elindeki bütçeye göre değerlendiriyor. Şimdi, bütçenizin rahat olduğu, fazla olduğu, uygun olduğu zamanda bu esnekliği sağlayabiliyorsunuz; dar olduğu zamanda hem kapsamı, konuyu daraltıyorsunuz, alanları daraltıyorsunuz hem de buna benzer belgelerle kişisel unsurlardaki aksaklığı da görev vermeme noktasında bir engel olarak görüyorsunuz.

Şimdi, uygulamadaki unsurlar böyle olunca ayağınızı yorganınıza göre uzatma saikiyle baroların ödenekleri yetmediği zaman kapsam daraltıyorlar. Bakın, şimdi, dün örnekler verildi; iki yıl geriden gelen de var, on ay geriden gelen de var, kapsamını iyice daraltıp hiç borcu olmayan barolarımız da var, avukatlarına geriye dönük borcu olmayan barolarımız da var. Ama bu uygulama nasıl bir sorun yaratıyor? Yurttaşın adalete erişimi noktasındaki ihtiyacını daralta daralta çok kadük hâle getiriyor.

Bu konuyla bağlantıya gelmemdeki geçiş noktası da şu olacak: Yeni düzenlemeyle İstanbul 2 No.lu Barosu 1 milyon 90 bin TL ödenek alacak iken 4 milyon 451 bin TL ödenecek alacak; bu defa daha rahat davranacak, daha esnek davranacak taleplerle ilgili, müracaatlar geldiğinde 1 No.lu Baroya göre çok daha fazla görev verme bakış açısıyla rahat davranacak. Yurttaşın da oraya doğru yönelmesi, meslektaşlarımızın da oraya doğru yönelmesi gibi sonuçları olabilecek bir uygulamaya dönüşecek.

Sağ olun.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, teşekkür ederiz.

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Tahminle olmayacak bir şey yani. Teknik bilgi verin, tahminle her şey olabilir yani.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Bu, teknik bir bilgi değil mi?

ABDULLAH GÜLER (İstanbul) – Teknik bilgi verecek.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Keşke Metin Feyzioğlu gibi hiç gelmeseydiler ya.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Sayın Zeybek, buyurun.

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu kanunun zaten bütün sorumlusu Feyzioğlu.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, yani bu maddenin uygulamada hiçbir faydası yok ama ısrarla, zaten bölünmüş olan baroları iyice ayırıştırmaya çalışıyorsunuz. Yani bunun kime ne faydası olacak, anlamak mümkün değil. Yani gerginleştiriyorsunuz.

Şimdi, 81 baro bir yerde, 2 baro bir yerde. Hatta biz, bakın, inanın, ya, hukukun içine siyaseti sokuyoruz. Arkadaşlar, yapmayın ya, hukukçuyuz; siyaset yapabiliriz ama ya, hukukun içine sokmayalım, kanunların içine siyaseti sokmayalım yani siyasi kanunlar belli.

Şimdi, bunu, inanın... İleride “Ben 1’inci baro taraftarıyım, ben 2’nci baro taraftarıyım.” diye milleti ayırıştırmayın ya. Böyle bir şey olabilir mi yani? Zaten kökten yanlış ama şu maddeyi falan koymayın ya, yapmayın Sayın Başkan ya.

Ha şöyle, bir de arkadaşlar, şunu özellikle söyleyeyim: Bakın, bu kanun eğer yasalaşırsa on dört aylık bir uygulama süresi var. On dört ay uygulanacak bir kanun için Meclisi bu kadar meşgul etmek, uğraştırmak yazıktır, günahtır.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – On ay en fazlası, sekiz ay, altı ay belki de.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeler var.

Aynı mahiyette 2 adet önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4364) evrak sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkartılmasını arz ve teklif ederiz.

Alpay Antmen

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Mersin

İstanbul

İstanbul

Tufan Köse

Rafet Zeybek

Süleyman Bülbül

Çorum

Antalya

Aydın

Diğer önerenin imza sahipleri:

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştü Tiryaki

Abdullah Koç

İstanbul

Batman

Ağrı

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Gerekçeyi okutuyorum:

Sayın Antmen ve arkadaşlarının önergesinin gerekçesi:

Teklif, 2020 yılının Temmuz ayında, başta avukatlar ve örgütleri baroların yoğun itirazına karşın yasalaştırılan “çoklu baro” sistemine ilişkin yeni bir düzenleme öngörmektedir. Yaklaşık üç ay sonra ikinci yılını dolduracak olan “çoklu baro” sisteminin ne avukatların örgütlenmesine ne de yargı bağımsızlığına bir katkısı olmuştur. Tam tersine, avukatların gruplaşmasına yol açan uygulama, meslektaş ilişkilerini zedelediği gibi savunma hakkının ihlali dâhil avukatların yakıcı sorunlarının göz ardı edilmesine yol açmıştır. Bu bağlamda, Avukatlık Kanunu’nun tümüyle ele alınarak “çoklu baro” sistemine son veren, mesleki dayanışmasını önceleyen bir şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Sayın Gülüm ve Sayın Tiryaki’nin önergesinin gerekçesi:

Düzenlemenin, adli yardım ödeneğinin barolara kayıtlı avukat sayısı dikkate alınarak eşit bir şekilde dağıtılmasının ötesine geçtiği 2 no’lu barolara adli yardım ödeneğinden daha fazla miktar aktararak bu baroları talep edilir kılmak, korumak ve hatta kayırmak amacıyla getirildiği görülmektedir. Hâlihazırda kentin nüfusu ve avukat sayısına göre düzenlenen adli yardım ödeneğinin teklifle toplam puanın yüzde 40’ının aynı ildeki iki baroya eşit olarak dağıtılacak olması adil ve hakkaniyetli olmayacaktır. Şöyle ki teklifin bu hâline göre; 2022 rakamları baz alınarak yapılacak bir paylaşımda 56 bin avukatın bulunduğu İstanbul Barosunun adli yardım ödeneğinden 3 buçuk milyon lira, 2.300 civarı üyesi bulunan 2 no’lu Baroya aktarılacaktır. Bir başka anlatımla, İstanbul Barosunun yasa gereğince hak ettiği ödenekler yüzde 14,06 oranında azaltılırken, 2’nci Baronun ödeneği yüzde 305,41 oranında artırılmaktadır. Üstelik bu açık adaletsizlik sadece 2’nci baroların kurulduğu yerlerdeki barolar açısından değil, başka barolar açısından da ciddi eşitsizlikler doğurmaktadır. Teklifte öngörülen şekilde bir dağıtım esasının belirlenmesi hâlinde İstanbul 2 no.lu Barosu, kendisinden iki misli daha fazla üyeye sahip olan diğer il barolarından daha fazla ödenek alacaktır. Çünkü düzenleme genel esaslar çerçevesinde değil, özel olarak 2’nci barolar çerçevesinde yapılmıştır. 2’nci baroların kurulmasına olanak veren yasa değişikliğiyle bir ildeki iki baronun ortak oluşturacağı ve masraflarına ortak olarak katılacakları bürolar öngörülmüş iken, daha yasa değişikliği üzerinden iki yıl bile geçmeden bu büroların ayrılması yoluna gidilmesi izaha muhtaçtır.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

2’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2’nci madde kabul edilmiştir.

3’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 3- 1136 sayılı Kanunun 180 inci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Paraların barolar arasındaki dağıtımında puanlama esas alınır. Her baroya öncelikle beş temel puan verilir. Verilen temel puana, her elli üye avukat için bir puan, ayrıca il nüfusu esas alınarak her beşbin nüfus için bir puan eklenir. Birden fazla baronun bulunduğu illerde, her beşbin nüfus için tespit edilecek toplam puanın yüzde kırkı o ilde bulunan barolar arasında eşit olarak, kalanı ise o ilde lehaya kayıtlı toplam avukat sayısına bölündükten sonra elde edilen rakamın her baronun üye sayısına çarpımı sonucu elde edilecek puana göre dağıtılır.”

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Söz talebi var mı?

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Buyurun Sayın Emre.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Şimdi, Sayın Başkan, tabii, bu söyleyeceklerimden bir sonuç almayacağımı bilerek söylüyorum. Burada bir değişiklik yapılacağına ben de inanmıyorum ama söylemezsek de olmaz, tutanağa geçirmek lazım. Yani neredeyse biz iki yıldır çok gereksiz, mantık dışı, izah edilemeyen, mesleğimizle ilgili, hepimizin mesleğiyle ilgili bir garip durumun içerisindeyiz. Bu işlemin baştan tesis edilmesi... Baroların bölünmesi pratikte hiç kimseye hiçbir yarar getirmemiştir, mesleği erozyona uğratan bir düzenlemedir, yanlıştır. Üstüne üstlük bu düzenlemeler de bu yanlış pekiştiren işlerdir. Ben zannetmiyorum ki dünyanın hiçbir yerinde hiçbir yasama organı oradaki kamu yararı niteliğini haiz bir meslek kuruluşuyla ilgili böyle bir düzenleme yapsın ve ondan sonra da onların ilgili bütçesine üyeden bağımsız olarak puan filan versin, puanlama sistemi getirsin, ona göre para dağıtımı yapsın, buna hiç ihtimal vermiyorum, emin olun bu sürdürülebilir değil. Şurada bence inat etmeyin çünkü ben size onlarca örnek sayabilirim, sizin iktidarınız döneminde getirilen ve çıkarılan yasalar, yine sizin iktidarınız döneminde yine sizin tarafınızdan kaldırıldı; birçok örnek var, dolayısıyla burada, bu düzenlemeyi de daha sonraya bırakmaya gerek yok, emin olun siz bundan “Ya, biz bir iş yaptık, doğru olmadı, yanlış yaptık, kötü sonuçlarını gördük; bunu bu şekilde düzeltiyoruz.” deseniz puan kaybetmezsiniz, yanlıştan dönmenin erdemini yaşamış olursunuz. Buradaki 3’üncü madde, 2’nci madde... Yani aslında başından beri söylediklerimizin hepsi o bütün yanlışın parçaları. Dolayısıyla, maddeye ilişkin bizim söyleyeceklerimiz, önergemiz vesaire hepsi aslında bu yanlışın ortadan kaldırılmasına yönelik diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz.

Sayın Aydoğan, buyurun.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, en son söyleyeceğimizi baştan söyleyelim de kimse başka özel bir beklenti içinde olmasın, “Ne demek istiyoruz?” diye. Bu çalışma, bu madde iyi niyetli değil; bir defa bunu kabul edelim. Eğer, iyi niyetli olsaydı nalıncı keseri gibi sadece iki baroya yontan bir madde olarak buraya getirilmezdi. Hukukta iyi niyetin olmadığı yerde aslında hiçbir şey konuşulmaz, bunu hepimiz bilirsiniz. Hukukun temeli önce iyi niyettir, suinietle yapılan hiçbir şey de çoğu zaman korunabilir değildir. Bu çalışmayı getiren arkadaşlarımız da bunu doğru düzgün anlatamadılar.

Dün, burada, Barolar Birliği Başkanı çok somut rakamlarla anlattı, dedi ki: “İstanbul ikinci baro -örnek verdi- içindeki toplam avukat sayısına baktığınız zaman normal tanımlaması itibarıyla 800 bin nüfusa hitap edebilir. Şu anda aldığı paranın 4 katını almasıyla ilgili bir teklif getirirken onun 1,5 katı daha fazla baro üyesi barındıran ve nüfus itibarıyla da 2-3 katı olan illerin bile 2-2,5 katı parayı İstanbul

ikinci barosuna teslim edeceksiniz.” Çıtınız çıkmadı, izlediniz burada. Bu Anayasa’nın 10’uncu maddesi sizinle ilgili değil mi arkadaşlar? Aklınıza eseni yapıyorsunuz. Mesela içinizden birisi çıkıyor, diyor ki: “Atatürk Havalimanını millet bahçesi yapacağız.” Kimseye sormadan pistini kırıyor, hukuk tanımıyor, milletin malına zarar veriyor. Artık geleneksel hâle getirdiğiniz bir tanımınız var: Hukuku ayak bağı olarak algılama. Dün burada örnek de verdim, bürokratların kafasında sandalye kırmayı bile siz kendi normal işleyişiniz olarak kabul ediyorsunuz.

Aslında dünyada örneği olmayan, hiçbir tanımı bulunmayan, bu Anayasa’nın 135’inci maddesine aykırı olarak getirdiğiniz ikinci baro dayatmasına, sanıyorum kendi Genel Başkanınıza da mahcup olduğunuzdan dolayı don biçmeye çalışıyorsunuz. Dün burada söyledim, bu çocuk prematüre. Bu çocuğu halkı birbirine düşürecek bir çocuk olmaya getiriyorsunuz artık yavaş yavaş. Adliye kapılarında “A barosu mu, B barosu mu?” “Hangi barodan geldin?” diye bakacak hâkimlere neden oldunuz zaten ben size söyleyeyim. Şu anda kullanılan vekâletnamelerle hâkimlerin tüyleri diken diken olacak şekilde koltukta oturduklarını düşünüyorum. Dün, buradaki tedbir kararını, açıklanan tedbir kararını yazan hâkimin böyle bir ayırmadan etkilenmeyeceğini içinizden biri de söyleyemez. O hâkim de kötü niyetli, mesleki yetersizlik olamaz. İstanbul’a kadar gelecek, isterse hukuk fakültesinde kitabın üzerinde oturarak diploma almış olsun, böyle bir tedbir kararını, buradaki hâkim arkadaşlarımız bilir, hiçbir hâkim yazamaz. Bunu yazdıracak bir politik baskının olduğu ülkede siz bu ikinci baro dayatmasının altını doldurmak için Anayasa’nın eşitlik ilkesine aykırı dayatmalarla da bizim karşımıza gelerseniz, biz size “İyi niyetlisiniz.” diyemeyiz. Bunu izah edebilecek bir arkadaşımız yok burada, ne getirenler ne savunular, ne el kaldıracaklar. El kaldıracaklara benim söyleyeceğim şudur: Kaldırdığınız el ne anlama geliyor biliyor musunuz? İki baro arasındaki rekabet falan filan meselesinin ötesinde, bir barodan yardım alacak ve bir baronun faaliyetleriyle beraber hukuksal anlamda çözüm arayacak vatandaşların hakkına kan doğramaktır kardeşim ya, açıkça budur, açıkça budur. Vicdanınız el veriyorsa bu maddeyi savunun burada ya! Böyle bir madde mi olur ya! Bir baro, bir başka baronun 4 katı parayı alacak, ondan çok daha fazla nüfusa -ki koyduğunuz ölçüye rağmen- sahip Mersin gibi, Adana gibi, bilmem ne gibi yerlerde avukat sayısı itibarıyla da onun da 2 katını alacak. Ağabeyimize ne verelim başka? Bu ikinci barolar bizden ne istiyor? İsterlerse maaşımızın yarısını da onlara gönderelim; öyle bir yasa da yapalım, oraya gönderelim isterseniz. Ya, bu maddeyi getirmenin biraz yüz kızartması lazım ya! Biz yokuz, biz böyle bir uygulamanın içinde yokuz.

Tekrar ediyorum, bizim devriktidarımızda bir gün gecikmeden bu maddeler de bu kanunlar da bu barolar da kaldırılacak kardeşim.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Evet, başka söz talebi var mı?

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Var, var Sayın Başkanım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Buyurun.

ALPAY ANTMEN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Dünden beri tartışıyoruz; konu dayanıyor, geliyor çoklu baro sistemine. Çoklu baro sistemiyle avukatları böldünüz ve şimdi, adli yardım... “Adli yardım” dediğimiz hem hukuk mahkemelerinde, adli yargıda, idari yargıda hem de ceza mahkemelerinde CMK sistemi olarak da mecburi müdafilik olarak da göz önüne aldığımız zaman, bu şekilde vatandaşlara diyeceksiniz ki “Yandaş baroya gidin, yandaş baroya gittiğiniz zaman yandaş avukatlarla, yandaş hâkimlerle işiniz görülür.” Adalet bu değildir. Adaletin terazisi şaşarsa bu hepimizi etkiler.

Şimdi, dün, pek çok örnek verildi. Adaletsizlik önemli. Eğer biz, Adalet Komisyonunda ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde adaletsizliğe imza atıyorsak vallaha bizim aldığımız paralar da helal değil. Bu, aynı zamanda -tırnak içinde söylüyorum- hem hukuka hem adalete hem hakkaniyete ihanet.

Şimdi, diyorsunuz ki “İstanbul 2 No.lu Barosunun ve Ankara 2 No.lu Barosunun paraya ihtiyacı var.” Paraya ihtiyacı varsa bütün barolara asgari olarak yardımı devlet yapar, asgari bir şekilde masraflarını karşılamak için gerekli bütçeden para verilir, buna kimsenin de diyeceği olmaz. Ama siz, zaten, şu an işleyen bir adli yardımdan avukat dağıtım sistemi varken, bir OCAS sistemiyle CMK müdafilik dağıtım sistemi varken; şeffaf, hesap verilebilir bir şey varken bunu getirirseniz ne olacak? Baroları değil, halkı böleceksiniz; halkı yandaş baroya, yandaş avukata... Yani yandaşlık o kadar ilerleyecek ki artık Türkiye’de adalet dikiş tutmayacak.

Barolarda 3 tane ayrı kasa vardır sayın milletvekilleri. Bir tanesi, baroların üye aidatlarından aldığı paralarla ya da bağışlarla oluşturduğu, harcadığı bir kasa; bunun hesabı ayrı tutulur, hesabı ayrı verilir. Bir diğeri, adli yardımdan gelen paralarla ilgili olan bir kasa. Diğeri, CMK’yle ilgili paralardan gelen ya da Barolar Birliğinden veya Maliye hazinesinden gelen paralarla ilgili ayrı bir kasa tutulur. Bu 3 kasanın hesabı da ayrı ayrı Adalet Bakanlığı müfettişleri tarafından denetlenir, titizlikle incelenir ve siz adli yardımdan gelen parayı, adli yardım için ve adli yardım hizmetleri için CMK faslından gelen parayı CMK hizmet ve o konuyla ilgili harcamanız gerekir. Ha, istediğiniz kadar para yığın numaralı barolara. Bunlar ne yapacaklar? Kendi ihtiyaçları için bunu hukuka aykırı davranmayacaklarsa kullanmayacaklar, avukatlara adli yardımdan daha çok iş sağlamak için kullanacaklar. Bu, avukatlar arasında büyük bir eşitsizlik, haksızlık ve adaletsizlik sağlayacak.

Şu örneği verelim: İstanbul’da 31 Aralık 2021 tarihine göre Barolar Birliği kayıtları; toplam 56.915 avukat var, 54.480’i 1 Numaralı Baroda. 2 Numaralı Baroda 2.435 meslektaşımız var. Peki, burada, adli yardımdan nasıl pay alınması gerekiyor? Mevcut sisteme göre, İstanbul 2 No.lu Barosunun yüzde 4,28 pay alması gerekiyor mevcut nüfusuna göre ama siz böyle bir sistem getirdiğiniz zaman, yani 3’üncü maddeyle muradınız 5 katı daha fazla para vermek. Yani İstanbul Barosunun üyesi avukatlar ile 2 Numaralı Barosunun üyesi avukatlar arasında 5 kat haksızlık yapıyorsunuz, 5 kere ve yüzde 4,28 pay vereceğiniz, vermek durumunda olduğunuz 2 Numaralı Baroya yüzde 22,57 oranında pay vereceksiniz. Bu, eğer haksa, adaletse, bu revaysa ben ve partimiz bu işin içinde olmayız; mabalı, vebalı, günahı boynunuza.

Ankara için örnek verelim: Arkadaşlar, bugün Ankara 2 No.lu Barosu aslında kadüktür, 1.702 üyesi var 31 Aralık verilerine göre. 2 bin üyeyi toplamadığı için Ankaralı meslektaşlarımızın el ele, kol kola, gönül gönüle vererek birleşmeleri gerekiyor ve bunun da bir an önce yapılması lazım, bu hukuksuzluğa böyle devam edilemez. Şimdi, bu sistem devam ettiği zaman, aslında mevcudiyeti yok hükmünde olan yani mevcudiyeti sona ermiş olan Ankara 2 Numaralı Baroya yüzde 7,2 oranında pay vermek gerekirken yüzde 24,3 pay vereceksiniz. Zaten artık kapanması gerekiyor çünkü 2 bini geçemedi ve şimdi, ona olması gerekenden 3 kat fazla para vereceksiniz. Burada amaç, numaralı barolara üye kazandırmak. “Arkadaş, sevgili avukat arkadaşım, Ankara ve İstanbul barolarından istifa et, git, numaralı barolara üye ol; adli yardımı Ankara Barosu 1 verirse biz sana 5 vereceğiz.” Haksızlık bir.

İkincisi, vatandaşa “Gel vatandaş, gel; biz yandaş baroyuz, bize daha çok imkân sağlanır, adliyede de işinizi bizim avukatlar daha iyi görür.” Baroları böldünüz, avukatları böldünüz, vatandaşları da bölün ama zaten otokratik ve böyle despotik siyasi iktidarlar bölerek, böl ve yönet taktiğiyle iktidarlarını devam ettirmeye çalışırlar.

Son söz: Belki parmak çoğunluğunuzla bunu Komisyondan geçirip ondan sonra Genel Kurulda kanunlaştıracaksınız ama bu kadar büyük bir haksızlığı da artık hukukumuzla reva görmeyin diyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Demirtaş, buyurun.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, bugün avukatların birçok problemi var ama en önemli problemin, avukat sayısının ihtiyacın çok üzerinde, kontrolsüz bir şekilde artması olduğunu hepimiz biliyoruz değerli arkadaşlar. Yani birçok mesleğin, taksicilerin bile kotası varken, minibüsçünün kotası varken, noterlerin kotası varken avukatların kotası yok.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Noterlerin de kotası yok arkadaş, oraya da o bölgeye de girdiler.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Onu bilmiyordum.

Herhangi bir planlama yapılmadan kontrolsüz bir şekilde hukuk fakülteleri açıldı ve kontrolsüz bir hukuk fakültesi mezunu var. Şimdi, dolayısıyla, avukatların da en büyük problemi ekonomik, özellikle serbest çalışan meslektaşlarımızın durumu gerçekten içler acısı, hele hele yeni meslektaşlarımız yani kıdemi bir-üç yıl arasında olan meslektaşlarımızın durumu çok daha kötü. Geçenlerde bir avukatlar sendikası 5 Nisan Avukatlar Günü nedeniyle bir açıklama yaptı; bir araştırma yapmışlar, bir anket yapmışlar, anket sonuçlarına göre, bakın, bir başka avukatın yanında ücret karşılığı olarak çalışanların yüzde 36'sı 3 bin lira ile 5 bin lira arasında maaş alıyor; diğer yüzde 36'sı 5 bin lira ile 7 bin lira arasında ücret alıyor; yüzde 7'lik bir kesimi ise bin lira ile 3 bin lira arasında bir maaşla çalıştığını ifade ediyor; bakın, asgari ücretin altında, bin lira ile 3 bin lira arasında bir ücretle çalıştıklarını ifade ediyorlar. 10 bin liranın üzerinde ücret aldığını beyan eden katılımcı sayısı ise sadece 9,8 değerli arkadaşlar. Peki, serbest çalışan ve masraf ortağı olarak çalışan bir avukatın beyan ettiği gelirse, yüzde 34'ü yine bin lira ile 3 bin lira arasında bir ücret geliri olduğunu ifade ediyor; yüzde 26'sı 3 bin lira ile 5 bin lira arasında ücret aldıklarını ifade ediyor ve bu şekilde rakamları açıkladılar. Yani bir baktığınız zaman, avukatların yüzde 74'ü geçim sıkıntısı yaşıyor ve önemli bir bölümü de özellikle kıdemi bir yıl ile üç yıl arasında olan meslektaşlarımız ise asgari ücretin altında bir gelirle yaşamını idame ettirmeye çalışıyor. Şimdi, böyle bir ortam var.

Şimdi, sizin bu “çoklu baro sistemi” dediğiniz, bizim “Paralel barocuk.” dediğimiz sistem geldi ve şimdi, bu düzenlemeyle, bu paralel barocuğun yaşaması için -Sayın Aydoğan gayet güzel ifade etti, prematüre bir barodur bu- bir düzenleme geldi. Nedir bu düzenlemenin özü? Bu barolara kaynak aktararak, adalete aykırı olarak hak ettiğinden çok daha fazla kaynak aktararak aslında üye devşirmek. Nedir bu? Bakın, birçok meslektaşımız aslında bu kadar zorlu koşullarda olmasına rağmen, zorlu koşullarda mesleğini idame ettirmeye çalışmasına rağmen bu barolara üye olmadılar ama şimdi, bu düzenlemeyle, bu barolara adalete aykırı olarak hak ettiğinden fazla kaynak aktarımı yapılarak bu baroların üye sayısının artırılmasına çalışılıyor. Biliyorsunuz, Ankara'daki 2 No.lu Baronun kurulması aşamasında kamu avukatlarına birçok baskı uygulandı, bunu dün ifade ettim yani bunlar basına yansıdı ve birçok meslektaşımıza, bize de söylediler bunu, bizzat yaşadıkları baskıları. O baskılarla, şantajlarla, tehditlerle 2 No.lu Baro oluşturuldu Ankara'da, şimdi havuç yöntemiyle; o zaman sopayla sayı çoğaltılmıştı, şimdi de havuç yöntemiyle yani “Bizim baromuza gelirsiniz ekonominiz daha iyi olur.” denilmek suretiyle bu genç meslektaşlarımızı kazanma maddesidir bu madde. Yani kamuya bir yarar sağlayacak, avukatlık mesleğine yarar sağlayacak bir madde ve düzenleme değildir, tam tersine, az önce ifade ettiğim gibi, avukatlar arasındaki ayrımcılığı, bölünmeyi artıracak, derinleştirecek bir maddedir. Ha, ne olur? Bu madde geçer mi? Geçer, sayısal üstünlüğünüz var ama sonuç alır mısınız?

Sonuç alamazsınız değerli arkadaşlar. Avukatlar hiçbir şeye bugüne kadar boyun eğmemişler, bundan sonra da eğmezler ve önümüzdeki ilk seçimde de zaten biz geleceğimize göre biz bunu değiştireceğiz ve düzeltereğiz, paralel barocukları kaldıracamız. Dolayısıyla boşu boşuna zaman geçmiş olacak.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ederiz Sayın Demirtaş.

ÜNAL DEMİRTAŞ (Zonguldak) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Süleyman Bey, vazgeçtiniz herhâlde siz? Konuşacak mıydınız?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ya, bir şey soracağım Sayın Başkanım, anlamadığım mesele şu: Sistemi zaten değiştirdiniz -arkadaşlara saygı duyuyorum- ilk önce üyelerden başlıyorsunuz, daha sonra gelen milletvekilleriyle devam ediyorsunuz, şimdi bizim konuşmamamızı istemeye çalıştınız yani. Yani sistemde bir değişiklik olur da...

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Yani arkadaşlarınızdan biraz uzaklaştınız, onun için biraz uzakta kalıyorsunuz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Şimdi, Başkanım, bakın, ben size bu tabloyu anlatacağım, Komisyon üyelerine bu tabloyu anlatacağım. Bu tabloya göre ikinci barolara verilen yani yapılan kıyağın resmî belgesi olarak açıklıyorum bu tabloyu. Bakınız arkadaşlar, bu 3'üncü madde, 2'nci madde, bu kanun teklifinin amacı açık ve net yani 2 No.lu Baroyla, çoklu baroyla baroları bölmeye çalıştınız, başaramadınız; “Belki adli yardım ödenekleriyle bir kampanya yaparız, bununla birlikte barolara maddi kaynak veririz, eşitsiz bir şekilde onlara vatandaşın ve avukatların gitmesini sağlarız.” diye düşündünüz. Yani dün, açıkça Barolar Birliği Başkanımız söyledi, burada vatandaşın baro seçmesini sağlamak amacı var yani vatandaş bölmek amacı var arkadaşlar net olarak, tehlikeli bir madde bu madde. Bakınız, vatandaş gelecek, ne yapacak? Tabii, 2 No.lu Baroya gidecek, avukat gidecek 2 No.lu Baroya üye olacak çünkü kendisine daha fazla adli yardım sırası gelecek, parası gelecek.

Bakın, arkadaşlar, Ankara Barosu mevcut durum ödenek tutarı, şu andaki tutarı 8.712.353 iken yani kanun teklifi buradan geçerse, aynısı geçerse 7.575.965,16 TL olacak. Yani 1 milyon 136 bin 388,15 TL; yüzde 13 oranında 22.062 avukat sayısı bulunan Ankara Barosu az para alacak, 1.702 sayısında bulunan Ankara 2 No.lu Barosu ise 1 milyon 136 bin 388 TL alacak. Nereye gelecek bu? 696 binden 1 milyon 833 bine çıkacak yani buradaki artış ne? 1 milyon 136.388; Ankara 2 No.lu Barosu bu işten yüzde 163,10 fazla para alacak.

Şimdi, buraya geçiyoruz İstanbul Barosu... İstanbul Barosunun 54.480 avukatı var, İstanbul 2 No.lu Barosunun 2.435 avukatı var. İstanbul Barosu 23 milyon 770.386 TL para alıyor. İstanbul 2 No.lu Barosu ise 1 milyon 94 bin 82 TL para alıyor. İstanbul Barosunun 23 milyon 770 bin TL'si 20 milyona inecek. 3 milyon 341 bin 488 TL İstanbul Barosu yüzde 14 olarak bu adli yardımdan faydalanamayacak. Ama İstanbul 2 No.lu Barosu 1 milyon 94 bin 82 alırken mevcut durumda, kanun teklifi kanunlaşırsa 4 milyon 435 bin 571'e çıkacak yani 3 milyon 341 bin 489 TL artacak yani yüzde 305,41 artacak. Ya, böyle şey olabilir mi? Anayasa'nın 10'uncu maddesi açık yani böyle bir şey olamaz. Yani böyle bir şeyin olamayacağı açık ve net, belli. Bu kanun Anayasa'ya aykırı, eşitliğe aykırı, adaletle aykırı, her şeye aykırı.

Hep diyoruz, diyoruz da “Neden gülümsüyorsunuz?” diyorsunuz. Ya, arkadaşlar, “Geliyor gelmekte olan.” Bitti bu iş. Bu çoklu baro tozlu raflara atılacak, atılacak; bitti bu iş, bitti. “Haydi seçim.” diyoruz, seçime gelmiyorsunuz.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Adayınız yok ki daha!

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz Süleyman Bey.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Seçim Kurulunu bekliyorsunuz; bugün Yüksek Seçim Kurulu bir şey yayınlamış... Bizim hangi adayımız olursa olsun anketlerde Sayın Cumhurbaşkanından daha fazla çıkıyor; hangi adayımız olursa olsun, fark etmiyor. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakın, arkadaşlar, ne yapsanız boş. Yüksek Seçim Kurulu bir şey yayınlamış.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Çünkü sizde demokratik facialar... Demokrasi de yok sizde; kimi koysalar önünüze gidecekseniz yani, öyle mi?

RAFET ZEYBEK (Antalya) – Vallahi bitirdiniz demokrasiyi; yok ki demokrasi.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – Enteresan gerçekten ya!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bitti iş. Niye kaçıyorsunuz? Ya, buyurun seçime, buyurun seçime.

Değerli arkadaşlar, bakın, önümüzdeki dönem...

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Tayyip Bey kazanmak için Millet İttifakı'ndan aday...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – ...inşallah iktidar vekili olarak gelirim buraya.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Arkadaşlar, konunun dışına çıkmayalım, burası Adalet Komisyonu.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ben geleceğim ama sizlerin geleceği şüpheli.

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Siz geleceksiniz yani!

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ama bu çoklu baroyu kaldıracız, bu çoklu baroyu kaldıracız Ramazan Bey, kaldıracız bu çoklu baroyu.

Hepinize saygılar sunuyorum, sağ olun. (AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Aynı mahiyette 2 adet önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4364) evrak sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Alpay Antmen

Turan Aydoğan

Zeynel Emre

Mersin

İstanbul

İstanbul

Rafet Zeybek

Süleyman Bülbül

Tufan Köse

Antalya

Aydın

Çorum

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Züleyha Gülüm

Mehmet Ruştı Tiryaki

İstanbul Batman

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ - Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkan, kısa bir söz almam mümkün mü?

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Okutalım, ondan sonra.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/4364) evrak sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 3. – 1136 Sayılı Kanunun 180 inci maddesinin 4 üncü fıkrasının 2 nci cümlesinden sonra gelmek aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

Paraların Barolar arasındaki dağıtımında o ilde levhaya kayıtlı toplam avukat sayısı esas alınır Dağılım o ilde levhaya kayıtlı toplam avukat sayısına bölündükten sonra elde edilen rakamın her baronun üye sayısına çarpımı sonucuna göre elde edilecek sonuca göre dağıtılır.”

Hasan Subaşı

Ayhan Erel

Antalya

Aksaray

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Ya, arkadaşlar, sizin aday belli mi ya? Bize soruyorsunuz da sizin adayınız belli mi?

ABDULKADİR ÖZEL (Hatay) – Bizim adayımız Sayın Cumhurbaşkanı.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) – On beş seçimidir sizi yenen bir adayımız var. On beş seçimidir sizi yenen Recep Tayyip Erdoğan var ya!

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – 3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Veli Bey'in söz talebi var.

Buyurun.

MEHMET RUŞTU TİRYAKİ (Batman) – Sayın Başkan, 3.600'lerin hepsini 2023 Ocak ayına... Niye bunu da 2023 Ocak ayına almıyorsunuz?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Sayın Başkan, sayın üyeler; ben şimdi 3 no.lu maddeyle ilgili şöyle bilgi vermek istiyorum: İstanbul 2 No.lu Barosunun 2020'nin on birinci ayından itibaren almış olduğu toplam ödenek miktarı 3 milyon 638 bin, bunun dışında ayrıca, CMK ve adli yardım ek ödeneği de dâhil olmak üzere 3 milyon 567 bin TL daha Türkiye Barolar Birliğinden ödenek almış yani normal bütçesi kadar ödenek dağılmış. Ankara 2 no.lu Barosu 2022 yılının Şubatından itibaren 1 milyon 205 bin TL ödenek almış.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Bunlar şey yapılmıştı, bu rakamlar verildi çünkü toplantıda.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Şöyle: Bu rakamlar verilmedi Başkanım. 523 bin TL de ekstra ödeme yapılmış; yani ihtiyacının olduğu ifade edilmiş tefriş, otomasyon gibi unsurlarla hatta İstanbul 2 no.lu Barosu araç dahi aldı.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Başkasına aktaramıyor, artan da zaten devrediyor, değil mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ VELİ KÜÇÜK – Aynen yani normalde daha fazla rakam almış.

Bir bilgiyi daha paylaşmak istiyorum ben sizinle: Adli yardımda geriye dönük borçlar itibarıyla dün Mehmet Durakoğlu, İstanbul 1 no.lu Başkanı ifade etti; onların geriye dönük yaklaşık 15 milyon borçları var avukatlardan. İstanbul 2 no.lu Barosunun sadece 89 bin TL borcu vardı. Hafta arası gönderilen bedellerle beraber de artık bu rakamlar ortada.

Bu bilgileri şunun için verdim Sayın Başkan: Mevcut sayılar ve rakamlar itibarıyla böyle bir ihtiyaç yok, böyle bir yasal düzenlemeyi gerektirecek ihtiyaç söz konusu değildir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

Çok kısa hemen...

ABDURRAHMAN TUTDERE (Adıyaman) – Başkanım, biz, tabii, burada stajyerlerin ve serbest çalışan avukatların sorunlarını konuştuk. Bir de kamu avukatlarının yığınla sorunları var. İktidar olarak söz verdiniz, 4800 ek gösterge 2000 makam tazminatı ve yüzde 200 özel hizmet tazminatlarını bekliyorlar. Kamu avukatları sizden çözüm bekliyor; bunu da gündeminize almanızı bekliyoruz.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Teşekkür ediyoruz.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN YILMAZ TUNÇ – Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kanunun tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Redaksiyon yetkisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Özel sözcülerimiz Sayın Abdullah Güler, Sayın Mustafa Arslan, Sayın Belgin Uygur, Sayın Muhammed Fatih Toprak, Sayın Oğuzhan Kaya: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi; pazartesi on ikiye kadar.

Teşekkür ediyoruz arkadaşlar, sağ olun.

Kapanma Saati: 15.58

